

INTERVJU: Sanda Čorak

Osigurala
CROATIA

UTEMELJ. 1884.

 Dopunsko

Gripa.

**Ove godine
#MozdaNece**

**Akcija
do 31. 3.**

Prošle je sezone, prema službenim podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, od gripe u Hrvatskoj oboljelo više od 64 000 ljudi. Osigurajte se od dodatnih troškova participacija uz Croatia dopunsko zdravstveno osiguranje. Iskoristite akcijski period do 31. ožujka i ostvarite gratis B listu lijekova za prvu godinu korištenja (do dva pakiranja svakog lijeka s dopunske liste lijekova po nezaštićenom imenu lijeka u osigurateljnoj godini).

www.crosig.hr

 **CROATIA®
OSIGURANJE**

**Mi znamo prepoznati
pravu energiju.**

Više od struje

Naslovnica: **Sanda Čorak**
Snimio: **Romeo Ibršević**

Za nakladnika:

Josip Čop
Hrvatski olimpijski odbor
Trg Krešimira Čosića 11,
10 000 Zagreb

Glavni urednik:

Ante Drpić

Urednica priloga
Povijest Hrvatskog športa:

Ana Popović

Uredništvo:

Danira Bilić, Saša Ceraj,
Gordana Gačša, Nenad
Ivanković, Radica Jurkin,
Vinko Knežević, Siniša Krajač,
Jura Ozmec, Ana Popović

Produkcija:

M 14 d.o.o (Jet-set magazin)
Prisavlje 2
10 000 Zagreb

Oblikovanje i prijelom:

Marin Stojić

Prijevod:

N. T. Dalma d.o.o.,
Medveščak 13, Zagreb

Tisak:

Vjesnik d.d.
Slavonska avenija 4
10000 Zagreb

Naklada:

2000 primjeraka

Olimp je
časopis
Hrvatskog
olimpijskog
odбора.

www.hoo.hr

e-mail: hoo@hoo.hr

sportska
Hrvatska

6

12

6
Intervju
Sanda Čorak

12
Olimpijske nade
Nika Klepac

16
Olimpijske legende
Branko Skroče

20
EYOWF 2019
Festival mladosti i športa

42

16

29
Prilog
Povijest hrvatskog športa

42
Žene i šport
Put do ravnopravnosti

46
Društvo i šport
Tjelesni s osmijehom

48
MOO
Održivi razvoj

48

Dragi čitatelji,

pred vama je prvi ovogodišnji, a ukupno 70. broj časopisa „Olimp“ koji ovim brojem započinje obilježavanje 20. obljetnice izlazenja. Već na naslovnici možete uočiti promjene u grafičkom izgledu, časopis je, eto, redizajniran, „pomlađen“, ali misija ostaje ista kao i svih proteklih godina: svojim tekstovima promicati hrvatski šport i športase uz seriozan i odgovoran pristup svakoj pojedinačnoj temi.

Ovo je ujedno prava prigoda da uredništvu i svim suradnicima čestitam što su puna dva desetljeća sustavno bilježili sve značajnije aktivnosti Hrvatskog olimpijskog odbora i zato s radošću i ponosom ističem da je „Olimp“ uistinu postao i reprezentativno ogledalo hrvatskog športa. Svečarski broj u lipnju bit će prilika za detaljan pogled unatrag.

U ovom izdanju svakako bih izdvojio veliki razgovor sa dr. sc. Sandom Čorak, predsjednikom Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Nacionalnog programa športa RH 2019.-2026. Iznimno je to važan i dugo očekivan dokument za sve nas u športu.

U svakom od naših brojeva, kao što vjerojatno znate, predstavljamo jednu našu olimpijsku legendu, kao i mladu nadu. Ovaj put, to su zadarski košarkaš Branko Skroče i zagrebačka taekwondašica Nika Klepac, lanjska dobitnica Nagrade Dražen Petrović za najbolju mladu športašicu.

Kad već spominjemo mlade športase, naši su predstavnici sudjelovali na zimskom EYOF-u održanom u Sarajevu i Istočnom Sarajevu. I premda ovaj put nismo došli do odličja, ne možemo biti nezadovoljni nastupom; ima tu „materijala“...

Nastavimo s međunarodnim priredbama: u Minsku (Bjelorusija) od 21. do 30. lipnja održat će se II. Europske igre. Otamo se sigurno nećemo vratiti praznih ruku, a u sljedećem broju našeg i vašeg Olimpa detaljno ćemo vas izvjestiti o događanjima na toj velikoj priredbi čije je prvo izdanje održano u Bakuu prije četiri godine i pokazalo se punim pogotkom. Vjerujemo da će Igre u Minsku samo potvrditi sve vrijednosti ovog natjecanja...

Dear readers,

you are reading the first this year's and at the same time the 70th edition of the magazine „Olimp“, which starts marking the 20th anniversary of its publishing with this edition. You can see the changes in graphic design already on the cover page, the magazine is redesigned, „rejuvenated“ but the mission remains the same as in all the past years: to promote, with its articles, the Croatian sports and athletes with serious and responsible approach to every single topic.

This is also a good opportunity to congratulate the editorial staff and all the co-workers for systematically recording over the full two decades all the significant activities of the Croatian NOC and therefore with joy and pride I emphasize that „Olimp“ has indeed become a representative mirror of Croatian sports. The jubilee June edition will be a chance for a detailed look back.

In this edition, I would certainly highlight a great talk with Dr. Sc. Sanda Čorak, President of the Working Group for Drafting the Proposal of Croatian National Sports Program 2019-2026. It is an extremely important and long-awaited document for all of us in sports.

In each of our editions, as you probably know, we present one of our Olympic legends as well as the young hope. This time, they are Zadar's basketball player Branko Skroče and Zagreb's taekwondoka Nika Klepac, last year's winner of the Dražen Petrović Award for the Best Croatian Young Athlete.

As we mention young athletes, our representatives participated in the Winter EYOF held in Sarajevo and Eastern Sarajevo. And although this time we didn't win a medal, we cannot be dissatisfied with the performance; there is a lot of „good material“...

We will continue with international events: the II. European Games will be held in Minsk (Belarus) from June 21st to June 30th. We will certainly not return empty-handed from there and in the next edition of our and your Olimp we will briefly inform you about the events at this great event whose first edition was held in Baku four years ago and proved to be a full hit. We believe that the Games in Minsk will only confirm all the values of this competition...

Glavni tajnik Hrvatskog olimpijskog odbora

**Secretary General
of the Croatian
Olympic Committee**

Josip Čop, dipl. oec.

52

52

Nastanak modernog športa
Hrvanje

56

Internet
Gimnastički savez

60

Publicistika
„Rusija naših snova“

62

Od Olimpa do Olimpa
Spomen ploča Neraliću

Što sve donosi Nacionalni program športa

Sredinom siječnja (18.1.) je javnosti predstavljen, a mjesec dana kasnije (18. 2.) završilo je tzv. elektronsko ili e-savjetovanje po pitanju Nacionalnog programa športa (NPŠ), dokumenta u javnosti uvriježenog pod pojmom strategija, a što u Hrvatskoj još nikad nismo imali.

Sada je u tijeku finalizacija, moguće ispravljanje ili dodavanje nekih zaprimljenih primjedbi, usuglašavanje s ostalim državnim tijelima, ministarstvima... Nakon što dokument dobije odobrenje Nacionalnog vijeća za sport, pa Vlade RH, slijedi saborska procedura koja podrazumijeva samo jedno čitanje, te njegovo usvajanje ili odbijanje.

Nositelj projekta bio je Središnji državni ured za sport (SDUŠ), a na čelu Radne skupine za izradu Nacionalnog programa športa, bila je jedna od najupućenijih osoba po ovom pitanju u državi, dr. sc. Sanda Čorak, dopredsjednica Hrvatskog olimpijskog odbora, ujedno i predsjednica Hrvatskog judo saveza.

Stoga je sasvim logično da nam upravo takva osoba približi Nacionalni program športa - što on donosi, zašto ga trebamo, koje su njegove prednosti...

- Nacionalni program športa je zapravo strategija, dugoročni razvojni dokument o budućnosti športa u Hrvatskoj. Zove se program, a ne strategija, jer je tako propisano postojećim Zakonom o sportu iz 2006. godine. Ovaj bi dokument trebao biti podloga za izradu novog Zakona o sportu i zbog toga nam je vrlo važan,

a ujedno je i uporište za izradu svih strateških razvojnih dokumenata u zemlji - od lokalnih do regionalnih i nacionalne razine.

Znači, trebao bi biti baza i za izradu strateških dokumenata svih krovnih športskih organizacija. Ujedno će poslužiti i kao podloga za privlačenje sredstava iz EU fondova. No, generalno govoreći, Nacionalni program športa je podloga za razvoj i promišljanje hrvatskog športa, zajednička nit vodilja i nadam se - zajednički stav svih dionika u športu o budućnosti hrvatskog športa.

Strateški dokumenti i inače imaju karakter formalnog dokumenta koji ima svoje glavne zadaće, ali treba poslužiti i kao motivacija, slikovito rečeno - „vjetar u leđa“ svima koji rade u športu, i profesionalcima zaposlenim u športskim organizacijama i brojnim volonterima.

Dakle, da svi oni moraju znati da imaju svoj strateški dokument kojeg valja slijediti. Kada to imamo, onda možemo na istoj razini razgovarati s drugim resorima o kojima i umnogome ovisi budućnost športa.

Šport nije otok, potrebno nam je razgovarati s Ministarstvom obrazovanja, Ministarstvom obrane, Ministarstvom graditeljstva, Ministarstvom financija dakako, s MUP-om..., da ne nabrajam dalje. Zato u tomu vidim veliku ulogu Nacionalnog programa športa. Otkako imamo samostalnu državu nikad nismo imali strategiju, pa bih se usudila reći da mnogi dionici u športu čak i ne razumiju čemu ovaj Nacionalni program športa služi...

Piše:

DEAN BAUER

Snimio:

ROMEO IBRIŠEVIĆ

**Uskoro će se
u saborskoj
proceduri naći
Nacionalni
program športa.
Povod je to za
razgovor s
dr. sc. Sandom
Čorak,
predsjednicom
Radne
skupine za
izradu Nacrta
prijedloga
Nacionalnog
programa
športa RH
2019.-2026.**

NPŠ se bavi s tri organizacijska oblika športa. To su natjecateljski šport, zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje i šport u sustavu obrazovanja.

Krovne športske organizacije su se dosad bavile natjecateljskim športom, a NPŠ po prvi put predviđa mjere i aktivnosti koje se odnose na razvoj zdravstveno usmjerenog tjelesnog vježbanja (športska rekreacija), kao i športom u sustavu obrazovanja koji nam je izrazito važan.

„Strateški dokument uvijek je mrtvo slovo na papiru ako se ne operacionalizira. Dakle, svi moraju ovaj dokument shvatiti vrlo ozbiljno i svatko mora preuzeti odgovornost za provođenje“

Kako bismo djecu educirali o vrijednostima bavljenja športom te detektirali njihove talente, izrazito je važno u prvim razredima osnovne škole uvesti rad kineziologa, kao i povećati satnicu Tjelesne i zdravstvene kulture.

NPŠ je željenu viziju športa u budućnosti definirao kao - Hrvatska je zemlja športa kao načina života svih njezinih građana i zemlja prepoznatljiva po postizanju vrhunskih športskih rezultata.

Kako bi se takva vizija i ostvarila, svi mi u športu moramo prihvatiti da je naša misija transparentno i učinkovito upravljanje sustavom športa i kontinuirano stvaranje preduvjeta za razvoj svih organizacijskih oblika športa.

Prihvatanjem i operacionalizacijom NPŠ-a želimo dobiti transparentniji, učinkovitiji i povezaniji sustav koji će nas dovesti do boljih rezultata i veće motivacije svih nas koji smo uključeni u športski sektor - rekla je u uvodu u razgovor Sanda Čorak.

OLIMP: Spomenuli ste da mnogim dionici u športu ne razumiju čemu služi NPŠ. Možda je ipak to nerazumijevanje pomalo i logično...

ČORAK: Slažem se, nismo imali iskustva, nismo imali dokument ovakve vrste dosad... Ono što je bitno i što sam uvijek isticala je činjenica da Nacionalni program športa nije neko „sveto pismo“ koje sada donosimo i nećemo nikad više mijenjati. Revizije strateških dokumenata mogu biti i već nakon dvije godine ako se, primjerice, pokaže da smo planirali nešto neprovedivo ili ako smo ispustili nešto bitno.

OLIMP: Ovaj je Nacionalni program športa ograničen odnosno vremenski točno određen na razdoblje od 2019. do 2026. godine?

ČORAK: Točno, premda u tom razdoblju mi ne možemo riješiti baš sve probleme hrvatskog športa kojih zaista ima puno. Vidim da očekivanja idu u smjeru da sada svaki, pa i najmanji problem pronađe rješenje u ovom dokumentu...

OLIMP: Onog trenutka kada Nacionalni program športa bude usvojen, tko je zadužen za njegovu provedbu? Je li to Središnji državni ured za šport?

ČORAK: I je i nije. Naime, za svaku predviđenu mjeru zamislili smo aktivnosti i za svaku aktivnost postoji rok provedbe, nositelj i provoditelj provedbe. To znači da i nositelji i provoditelji u svojim godišnjim planovima zapravo to trebaju zadati kao jednu od svojih aktivnosti. Dakle, svaki od dionika u športu može sebe naći ovdje.

OLIMP: Bez obzira što se jedan takav dokument čeka desetljećima, javnost je silno nestrpljiva. Protekle su čak dvije godine od trenutka kada je oformljena Radna skupina za izradu NPŠ-a - je li to uistinu trebalo trajati toliko dugo?

ČORAK: Mi smo dobili rok u kojem smo trebali obaviti posao i on je bio od ožujka 2017. do prosinca iste godine. Nešto prije Božića 2017. mi smo i završili prijedlog NPS-a. Od tada je krenuo proces usuglašavanja pojedinih mjera i aktivnosti

s drugim ministarstvima. To je potrajalo... Naravno, sad kada je dokument izrađen, doraden, on će ponovo ići na usuglašavanje sa svim resorima, ali će nam sada biti lakše i brže, jer su ga druga ministarstva već vidjela i na neki ga način usvojila, dala zeleno svjetlo mnogim mjerama i aktivnostima. Da je sporo... da, to je Hrvatska. Neki procesi suviše dugo traju.

OLIMP: Iščitavajući cijeli tekst NPŠ-a na 80-ak stranica, sa šest glavnih ciljeva, s malo čime se čovjek ne bi složio. Postoji samo jedna bojazan: što nam jamči da sve ispisano ne postane samo popis lijepih želja?

ČORAK: Strateški dokument uvijek je mrtvo slovo na papiru ako se ne operacionalizira. Dakle, svi moraju ovaj dokument shvatiti vrlo ozbiljno i svatko mora imati odgovornost za provođenje.

Morate znati još nešto: ako gledate druge strategije, niti jedna se ne provede sto posto, ali ipak danas državna revizija donosi svoje zapisnike i na temelju implementacije strateškog dokumenta donosi svoj zaključak o redu nekog ministarstva.

Osobno sam radila na strategiji turizma i ona se operacionalizirala kroz akcijske planove i rad dionika u turizmu.

Ona je ostvarena u velikoj mjeri što se vidi po rastu i razvoju našeg turizma. Očekujem sad isto i u športu. Ono što je vrlo važno jest da ljudi ovaj dokument shvate ozbiljno.

Za HOO su predviđene mjere koje HOO manje-više i sad radi, ali uz neke druge pokazatelje i dodatne analize. Ono što još nemamo ovdje su financijski učinci svake mjere. Osim toga, nedavno je i HOO predstavio mjere za unaprjeđenje hrvatskog športa.

Mislim da je 95% tih mjera sadržano u ovom NPŠ-u. Mi ćemo kao sektor športa biti ocijenjeni neozbiljnima, ako ne operacionaliziramo strategiju odnosno NPŠ. Tada će inzistiranje na povećanom financiranju pasti na pitanju - "Pa dobro ljudi, imate strategiju koju niste proveli!"

To je, eto, zadatak za sve nas - za

saveze, klubove, jedinice lokalne samouprave. Treba dokazati da nama u hrvatskom športu treba više novca, ali uz jasne pokazatelje o tome što sve možemo unaprijediti s više novaca koje stalno zadržavamo.

OLIMP: *Dotaknuli ste se temeljnog i vječnog pitanja koje postavljaju svi u športu - iskanje više novca. Taj se novac traži od države, ali mislimo i da država ima onda itekakvog prava pitati kako će te utrošiti taj novac? Može, teorijski, u hrvatski sport biti "upumpano" i tri milijarde kuna, ali tad dolazimo do ključnog pitanja: kome i zbog čega isplatiti te kune?*

ČORAK: Slažem se. Iz svakog povećanja sredstava mora postojati neki program. Čak i nacionalni savezi kada planiraju program i predstavljaju ga HOO-u, moraju navesti za što će to utrošiti.

S druge strane, idemo biti iskreni: mi imamo bazu športaša u državi koja nam se zbog demografske situacije baš i ne povećava. Dakle, živimo na manje-više istom broju športaša-natjecatelja, a moramo dokazati učinkovitost svake uložene kune.

Nadalje, nacionalni savezi mogu imati i neke druge rezultate, a ne samo vrhunski rezultat. Primjerice, povećanje masovnosti je jedan od važnijih zadataka. Želimo da nam se što više djece bavi športom, ali to nije zadatak samo škola, već i klubova te nacionalnih sportskih saveza.

OLIMP: *U NPSH-u ima i stavki o poreznim olakšicama od kojih neke postoje već duže vrijeme, ali ono što mnogi s pravom pitaju, od športa do gospodarstva je - zašto nema poreznih olakšica za ulaganje u šport? Tvrtka ili obrtnik koji sponzorira neki savez,*

klub ili pojedinca, trenutčno nema nikakvu financijsku olakšicu tog davanja. Zašto?

ČORAK: I dosad su postojale porezne olakšice za one tvrtke koje ulažu u šport, ali su one bile suviše male i nedovoljno poticajne. Stoga se predlaže nova mjera - poticanje

„Kineziološki fakulteti, kako ja to vidim, potiču obrazovanje, a ne osposobljavanje. Ne mora završeni kineziološki fakultet biti jedino jamstvo dobrog trenerskog rada“

gospodarskih subjekata na ulaganje u šport kroz porezne olakšice, ali uz to i analizu poreznog sustava u RH kao i u drugim zemljama EU kako bi se mogle predložiti mjere poreznih reformi. Zasad nema konkretnih brojki, koje tek valja tek dogovoriti s Ministarstvom financija.

Predviđamo i olakšice za stručni rad u športu, za rad klubova, pa

ukidanje PDV-a na ulaznice za športske manifestacije, za nabavu športskih rekvizita, za nabavu športskih proteza za osobe s invaliditetom i slično.

OLIMP: *Ono što možda športaši u nas niti ne znaju, Nacionalni program športa predviđa i ujednačenje športskih stipendija na nacionalnoj razini. Pojednostav-*

„U judu sam uočila kako smo iz godine u godinu imali isti broj klubova, baza je stagnirala. I gdje onda mogu tražiti bazu? Djeca su u školama, dakle, tamo. Samo što to nije jednostavno, to traži truda...“

ljeno, više nam se ne bi smjelo događati da športaš 1. kategorije prima različite iznose u Zagrebu, Vinkovcima, Imotskom ili Pazinu...

ČORAK: To nam je bila i jest jako važna mjera. Čak je, tijekom e-savjetovanja, prispjela i primjedba da to proširimo i na športaše 2. kategorije. Po novoj kategorizaciji HOO-a, koja je pooštrena, u 1. kategoriju ulaze zaista vrhunski sportaši koji osvajaju medalje na OI, SP i EP. U 2. kategoriji je oko 200 mladih športaša, koji su nadomak osvajanja medalja i koje treba potaknuti i motivirati jer je to ujedno uzrast najčešće juniora koje, na prijelazu u seniorsku dob, najviše i gubimo.

Moj je prijedlog da se 1. i 2. kategorija isplaćuju s nacionalne razine i iz državnog proračuna, bez razlike u odnosu na činjenicu gdje tko živi.

Recimo, u Zagrebu je stipendija za 1. kategoriju sportaša 2400 do 2800 kuna, ali ima sredina u kojoj je u istoj kategoriji taj iznos niži. Nije nimalo logično jer su to sve jednako vrijedni i uspješni sportaši. Čemu onda stvaranje ikakve razlike?

Sve zajedno pak, 1. i 2. kategorija, je oko 300 športaša. To nisu nikakve brojke koje Hrvatska ne može podnijeti. Ima čak prijedloga i za uključivanje 3. kategorije. Ako je moguće, zašto ne.

U svakom slučaju, ne smijemo dopustiti da stipendije naših vrhunskih i nadarenih športaša ovise o tomu hoće li se lokalne zajednice uopće uključiti u stipendiranje športaša ili ne.

OLIMP: *Ruku na srce, to možemo shvatiti, budući da znamo da ima općina koje ne mogu organizirati ni vatrogasnu službu jer nemaju novac, a gdje će onda tek naći za nekog atletičara ili plivača...*

ČORAK: Slažem se, to je za razumjeti, zato idemo pokušati to riješiti s nacionalne razine.

OLIMP: *U dokumentu postoji i još nekoliko dobrih stavki poput zdravstvenog osiguranja...*

ČORAK: Pod mjerom Unaprjeđe-

nje skrbi o športašima puno toga smo predvidjeli.

Primjerice, uskladiti propise iz područja znanosti i obrazovanja u svrhu lakšeg školovanja po posebnim uvjetima, sufinanciranje školovanja, kao i briga za zapošljavanje vrhunskih športaša nakon okončanja karijere.

Tu je i uređenje prava kategoriziranih športaša tijekom školovanja, njihovo uvođenje u sustav zdravstvene skrbi...

Jako nam je važno donijeti Pravilnik o liječničkim pregledima koje bi išle na teret HZZO-a. Postoje primjedbe mnogih nacionalnih saveza jer ti liječnički pregledi sada nisu usuglašeni s potrebama športa. Ne može biti isti pregled za vaterpolista ili šahista...

Također, NPŠ predviđa uvođenje radno-pravnog statusa profesionalnog športaša, te uvođenje zatvorenog mirovinskog fonda za vrhunske športaše. To je novitet koji bi športašima značajno olakšao rad i život.

Zatim je tu i mjera uvođenja plaćanja obveznih doprinosa za športaše 1. kategorije. Dakle, kroz mjeru skrbi o športašima, nastojali smo učiniti sve kako bi oni osjetili da onog trenutka kad su ostvarili značajan rezultat, da se otad netko o njima u ovoj državi brine. Da je to u našem društvu prepoznato, da se to cijeni...

Prvo ulaze u razvojne programe HOO-a i tu već dobivaju, kao jako mladi, prve stipendije (1000-2000 kuna), pa onda nadalje sve ovo što sam malo prije navela. Dakako, školovanje je izrazito važna stavka cijele priče jer nije cilj da radimo „invalidu u sportu“, već da se športaši školuju i dok se bave športom. Tako da i nakon završetka karijere imaju svoj kruh u rukama.

Isto vrijedi i za zapošljavanje. Ono što smo u HOO-u započeli s MUP-om i MORH-om izrazito je vrijedno, ali naši susjedi Slovenci u takvim programima imaju znatno veći broj sportaša (oko 200). Tako, recimo, rade Italija i Grčka...

OLIMP: Postoje inzistiranje kinezioloških fakulteta u nas da svi stručni kadrovi, dakle licencirani treneri moraju imati

diplomu tih fakulteta. To nam se čini teško provedivim osim ako ne osnujemo onda pet-šest novih kinezioloških fakulteta.

ČORAK: Mislim da to nije moguće, ali ne treba ni raditi od toga problem. Hrvatska olimpijska akademija već niz godina provodi takve programe osposobljavanja, a uključuju se i privatne škole. To je prva stepenica obrazovanja koja je potrebna za rad u klubovima. U športu se prvo mora omogućiti osposobljavanje, a naravno mlade koji znaju da će ostati u športu, potaknuti na visokoškolsko obrazovanje.

Kineziološki fakulteti, kako ja to vidim, potiču obrazovanje, a ne osposobljavanje, ali ipak nude i programe osposobljavanja za neke športove. Drugo, ako je netko završio neki drugi fakultet, a cijeli je život u nekom športu, zašto ne bi bio u programu osposobljavanja. Što ima Zlatko Dalić? Program osposobljavanja! A je li svjetski trener? Mislim da jest. Cijenjen i uspješan.

Prema tomu, ne mora završeni kineziološki fakultet biti jedino jamstvo dobrog trenerskog rada.

OLIMP: Osobno nam se čini kako smo mi u Hrvatskoj formalisti koji očekujemo da nam država svaki, pa i najmanji detalj, obvezno napiše u formi zakona, uredbе ili nečeg sličnog, zatim da nam ta ista država da i novac, ali da pritom ne pita previše kako se on troši. Pod tim uvjetima bilo bi krajnje jednostavno voditi neki savez ili klub...

ČORAK: Slažem se u cijelosti jer i sama sam predsjednica džudo saveza i znam o čemu govorite.

OLIMP: Držimo da vama u judo savezu nije palo na pamet pitati državu da vam osmisli projekt "Judo u školama"...

ČORAK: Ne, ne, jasno da smo to pokrenuli sami. Uvijek se lakše osloniti kada vam netko drugi propiše što morate raditi, međutim tu onda nema razvoja. Svaki čelnik saveza ili organizacije mora sam promišljati o razvoju, a ne čekati da mu to netko drugi, odnosno država, kaže, zapovijedi, propiše.

National Sports Program

The National Sport Program will soon be discussed in the parliamentary procedure. This was a reason to talk to Dr. Sc. Sanda Čorak, President of the Working Group for Drafting the Proposal of Croatian National Sports Program 2019-2026, also the Vice President of the Croatian NOC and President of the Croatian Judo Federation.

This is a document that Croatia has not had so far, a Croatian sports strategy that will greatly contribute, as the NSP authors hope, to the well-being of all Croatian athletes.

Among other things, the strategy envisages the employment of top athletes after the completion of their active career, regulation of the categorized athletes' rights during schooling, introduction of athletes into the healthcare system, uniforming of sports scholarships at the national level (without having the amount of scholarship dependent on the local environment), tax exemptions for companies investing in sports, etc.

It is only a part of the long-awaited National Sports Program that will, de facto, be the basis for drafting of the new Sports Act.

Dean Bauer

U džudu sam uočila kako smo iz godine u godinu imali isti broj klubova, baza je dakle stagnirala. I gdje onda mogu tražiti bazu? Djeca su u školama, dakle, tamo. Samo što to nije jednostavno, to traži truda.

Tu se sad vraćamo na ono pitanje hoće li NPŠ ostati samo popis lijepih želja i hoće li se on operacionalizirati? Hoće ako to mi hoćemo! ♦

Pogled prema Parizu

Piše: DENIS LUGARIĆ

San taekwondašice Nike Klepac, najbolje mlade športašice u prošlogodišnjem izboru HOO-a, je nastup na Olimpijskim igrama. Za iduće OI u Tokiju 2020. bit će još premlada, no četiri godine kasnije je Pariz...

Tri godine uzastopce mlada taekwondašica „Medvedgrada“ Nika Klepac vraća se sa svjetskih i europskih prvenstava s medaljama.

Nika je najprije 2016. bila europska kadetska prvakinja u Bukureštu u kategoriji do 55 kg, a do zlata je došla nevjerovatnom lakoćom - nanizala je pet pobjeda pri čemu je u finalu porazila favoriziranu Ruskinju sa 13-0.

Uspjeh je ponovila na EP-u na Cipru 2017., u kategoriji do 59 kg, ali ovoga puta u juniorskoj kategoriji. U konkurenciji s dvije godine starijima nanizala je pet pobjeda i stala na vrh postolja.

Nevjerojatan kontinuitet rezultata nastavila je i 2018. kada je na svjetskom juniorskom prvenstvu u Tunisu osvojila srebro u kategoriji do 63 kg. Nakon što je u 1. kolu bila slobodna, mlada Zagrepčanka je nanizala četiri pobjede, a u finalu je vodila protiv Srkinje Nadice Božanić, ali je na kraju izgubila sa 8-13.

Stoga niti ne čudi što je simpatična 17-godišnja Zagrepčanka proglašena najboljom mladom hrvatskom športašicom u 2018. godini u izboru Hrvatskog olimpijskog odbora.

- Kada sam osvojila svoje prvo europsko prvenstvo u Rumunjskoj kao kadetkinja, shvatila sam da imam potencijala za neke veće uspjehe.

S tom medaljom je započeo moj put na velikim natjecanjima. I to mi je bio prvi doživljaj s reprezentacijom, pa mi je ta medalja nekako posebno draga. Naravno, i odličje sa lanjskog svjetskog prvenstva je posebno jer je to najveće natjecanje na kojem sam dosad bila - kaže Nika.

Posebno je raduje što nagrada koju je dobila nosi ime jednog od najvećih hrvatskih športaša svih vremena Dražena Petrovića.

- Činjenica da nagrada nosi ime tako velikog športaša, cijelu stvar čini još većom i definitivno mi je dodatan poticaj da se još više trudim i možda jednog dana dođem do razine na kojoj je on bio. Od malih nogu odrastam na pričama o Draženu Petroviću, i stoga sam i te

kako svjesna da bez upornog rada nema rezultata. Kod velikih športaša mnogi vide samo krajnji rezultat, a ne i sav rad koji oni ulažu.

Uz osvojene medalje, Nagrada

Dražen Petrović mi je dodatni pokazatelj da se moj trud i rad isplate i da se to primijeti. I zato mi je bilo iznimno drago kada sam čula da su baš mene odabrali; to je za mladog športaša zaista velika stvar.

Pitamo je tko je inspirira osim legendarnog košarkaškog velikana?

- Osim Dražena, inspiracija su mi i kolegice i kolege iz mog športa, poput sestara Zaninović i Martine Zubčić.

Nika je članica TK „Medvedgrad“, koji je osnovan u srpnju 2010. godine. Njezini treneri su Renato Pačelat i Nives Ambroš, a zanimljivo je da treniraju u atomskom skloništu u Travnom!

- Dvorana u atomskom skloništu u početku se činila smiješnom, ali sada bi mi bilo čudnije da treniram u nekoj „normalnoj“ dvorani. Mi u

klubu se volimo šaliti da je to naš medvjedi brlog.

Prije taekwondo, tri se godine bavila ritmičkom gimnastikom, ali nikada se nije u tome našla.

- Nakon što je moj brat krenuo na taekwondo, mama je mislila da bi bilo dobro da i ja pokušam. To me u početku nije baš usrećilo, ali nakon samo nekoliko treninga, oduševila sam se i više se nisam mogla zamisliti niti u čemu drugom...

Ova godina bit će joj zadnja juniorska, a u rujnu je očekuje europsko prvenstvo u Španjolskoj. Nažalost, ozlijedila je koljeno, pa sada više pažnje posvećuje saniranju te ozljede kako bi se vratila potpuno zdrava i spremna.

Kao i svakom športašu, san joj je nastup na Olimpijskim igrama. Za iduće OI u Tokiju 2020. bit će još premlada, no četiri godine kasnije je Pariz.

- Odlazak na Igre u Pariz bio bi ispunjenje snova. Do tada imam još puno rada i truda; konkurencija je prilično jaka, ali imam vjere u sebe i mislim da ako nastavim s upornim radom da mogu to doći.

Nika je učenica 3.e razreda Prve gimnazije. Kaže kako u školi, a posebice njezin razrednik Dalibor Joler, imaju razumijevanja za izostanke zbog brojnih natjecanja.

- Profesori i prijatelji iz razreda znaju za moje rezultate i uvijek mi čestitaju kada se vratim s turnira. Ali još važnije je da su uvijek podrška kada mi treba pomoći da pohvatam ono što sam propustila.

Naravno, neizostavne su i šale

Svjesna je kako taekwondo nije sport koji može donijeti financijsku korist, stoga joj je škola jako važna. Još nije odlučila koji će fakultet upisati...

SLUŽBENI PARTNER HRVATSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA
OFFICIAL PARTNER OF CROATIAN OLYMPIC COMMITTEE

GHIA SPORT

Sportska oprema i rekviziti

sport.ghia.hr

Industrijska ulica 31
52000 Pazin

+385 (0) 52 846 111
sport@ghia.hr

OLIMPIJSKE NADE: NIKA KLEPAC ■ ■ ■ ■ ■

vezane uz njezin šport.

- Otkad sam krenula s taekwondo prate me izrazi poput „Pazi se nje!“ ili „Ona trenira taekwondo no pa te može prebiti!“ Jasno, nema tu pravog straha sve su to samo šale... – govori sa smiješkom.

Svjesna je kako taekwondo nije šport koji može donijeti financijsku korist, stoga joj je škola jako važna. Još nije odlučila koji će fakultet upisati.

- Taekwondo bi se

bavila što duže mogu, ali znam da to nije vječno. Uz to, od taekwondoa se ne može živjeti kao od nogometa ili košarke i zato znam koliko će mi dobar posao biti važan jednog dana. Ali želim imati i kontakt sa športom cijeli život.

Škola i taekwondo joj oduzimaju puno vremena, ali se navikla na takav način života.

- Dosta natjecanja je vikendom, pa često propustim izlaske s prijateljima. Prije mi je to teže padalo, ali sada dobro znam zašto to radim i to mi pomaže. Ipak, kada sam slobodna volim izaći s prijateljima u kino ili na kavu, ali nekad trebam i vrijeme samo za sebe. Tad čitam neku knjigu ili gledam seriju... - kazala je na kraju našeg razgovora zagrebačka sedamnaestogodišnjakinja. ♦

Nika Klepac – The Best Croatian Young Athlete

For three consecutive years, the young taekwondoka of the club Medvedgrad Nika Klepac returns from the World and European Championships with medals. In 2016, Nika was the European Cadet Champion in Bucharest in the category -55 kg, where she won gold with incredible ease. She racked up five wins, defeating the favorite Russian athlete with 13-0 in the finals.

She was successful at European Championships in Cyprus in 2017, in the category -59 kg, but this time in the Junior Category. In competition with two-year-old athletes than her, she had five wins and stood at the top of the winning pedestal.

The brilliant continuity of the results continued in 2018 when she won silver in the category -63 kg at the World Junior Championships in Tunisia. After being free in the 1st round, the young Zagreb native racked up four wins, leading in the finals over Serbia's Nadica Božanić, but being ultimately defeated with 8-13. Therefore, it is no surprise that the charming 17-year-old Zagreb native was declared the Best Croatian Young Athlete in 2018 in the election of the Croatian NOC.

This year will be her last junior year and in September she will participate at the European Championships in Spain. Unfortunately, she has injured her knee, so she is now paying more attention to healing this injury in order to return perfectly healthy and ready.

Her wish is to perform at the Paris Olympics 2024.

Denis Lugarić

#vjerujusebe

**KAMATNA
STOPA 2,90%**
EKS 2,99%*

Napokon kod sebe doma. Erste stambeni kredit

Do tulumu useljenja uz Erste stambeni i kamatu od samo 2,90%.
Posjetite erstebank.hr i saznajte sve o ponudi.

ERSTE
Bank

#vjerujusebe

* Za iznos 70.000,00 EUR na dan 15.3.2019. uz promjenjivu kamatnu stopu 2,9%, vezanu uz 6m NRS1 za EUR, na rok otplate od 25 godina te naknadu za vođenje tekućeg računa u iznosu od 10 kn mjesečno, efektivna kamatna stopa iznosi 2,99%, mjesečni anuitet iznosi 328,32 EUR, a ukupan iznos koji klijent treba platiti 98.900,36 EUR. Ponuda vrijedi do 31.5.2019.

Tri velika odličja

Olimpijsko zlato u Moskvi 1980. (Skroče treći slijeva)

Piše: GORDAN GABROVEC

U svojoj karijeri Skroče je osvojio reprezentativne medalje na tri najveća natjecanja: zlato na svjetskom prvenstvu (Manila, 1978.) i Olimpijskim igrama (Moskva, 1980.) te srebro na EP u Pragu 1981.

Ključ svega je da smo mi bili amateri koji smo mogli živjeti od košarke, a mi smo živjeli - za košarku. Ona nam je bila sve!

Te dvije rečenice koje je danas izrekao, možda i najbolje dočaravaju igračku karijeru Branka Skroče (63), jednog od ponajboljih košarkaša Zadra svih vremena, koji se u hijerarhiji klupskih legendi nalazi pri vrhu piramide, u skupini igrača odmah ispod Kreše Ćosića i Pina Gjergje, dvojca čija je igračka genijalnost bila nadahnuće za tvorca parole "Bog je stvorija čovika, a Zadar košarku".

Branko Skroče rođen je 17. svibnja 1955. Deset godina poslije Zadar će prvi put u povijesti osvojiti naslov državnog prvaka i zakotrljat će se legenda o najkošarkašijem gradu na svijetu. Ako si imao predispozicije i želju za bavljenjem košarkom, Zadar je krajem šezdesetih godina 20. stoljeća bio idealno mjesto za odrastanje. Skroče je bio u skupini onih koji se kao dječak trajno zarazio košarkaškim virusom. S prijateljima je prolazio svoju "košarkašku školu".

- Odrastao sam na otoku Ižu s djedom i bakom, gdje sam u jednom društvu igrao košarku svako poslijepodne u školi koja je bila u izgradnji i u kojoj smo u jednoj

učionici montirali dva koša. Tako je bilo do osmog razreda, kad me zapazio tadašnji košarkaš Zadra Goran Brajković i pitao me bih li igrao košarku u Zadru. Naravno, zašto ne, odgovorio sam. Kad sam krenuo u prvi razred srednje škole, Brajković me preporučio legendarnom zadarskom treneru za mlade igrače Uči Pulaniću, koji nam je usadio ono najvažnije - radne navike i ljubav prema tom športu. Ja nisam ništa znao o košarci, osim što su mi rekli da sam talentiran, da imam predispozicije i da je dobro što sam ljevoruk.

Skroče je organizirano počeo trenirati tek sa 14 godina, a precizna ljevica mu je kasnije donijela tri naslova najboljeg strijelca državnog prvenstva (1979/80., 1980/81. i 1983/84.). Vrijeme je pobrisalo sjećanja na mnoge detalje, ali neki su ipak ostali vječno utisnuti, poput prvog treninga u Zadru.

- Pokojna mama mi je kupila nove tenisice u nekom dućanu. Došao sam u svlačionicu, gdje je bilo nekoliko igrača koji su već bili s prvom momčadi, kao što su Tome Matulović, Mišo Ostarčević, Branko Bakija, Ćiro Perinčić... Ja sam tek počinjao, a oni su već bili poluigrači ili igrači. Ja sam ponosan dođem s novim tenisicama, a kaže

mi Matulović: "Mali, te tenisice vjerojatno same igraju?"

Da nije samo "mali s novim tenisicama" Skroče je vrlo brzo pokazao. Probijao se strelovito ne preskačući pritom korake u košarkaškom razvoju. Prvu prvenstvenu utakmicu za Zadrovu seniorsku momčad odigrao je u proljeće 1973. godine.

- Tadašnji trener Trpimir Lokin me poveo u Čačak. Igrao sam deset minuta i, čini mi se, postigao devet koševa. Onda je došlo ljeto, Krešo Ćosić se vratio iz Amerike i odlučili smo napraviti veliku stvar s njim i Pinom Gjergjom koji je tada još uvijek bio u snazi. Sljedeće dvije godine bili smo kaznena ekspedicija na prostoru bivše države...

Skroče će to razdoblje nazvati najdražim u dresu Zadra.

- Kad sam postao bitan igrač seniorske momčadi i kad smo osvojili prvi naslov, to je bila ludnica. Kod drugog, isto tako. To su nezaboravni dani, ta velika slavlja. Cijeli grad i regija su bili uz nas, nije tad bilo opozicije oko kluba kao danas. Svi su nas obožavali i poštovali. Iako sam bio najmlađi u momčadi, mislim da sam dao dosta veliki doprinos. No, bilo je lako igrati uz takva dva majstora kao što su bili Krešo i Pino. To je bio divan period i za

Skroče (broj 15) u skoku pod obručem

mene pravi ulazak u košarku. Nije mogao biti bolji.

Reprezentativnu karijeru je građio korak po korak. Ljetni kampovi na Badiji pod vodstvom Vlatka Mačića na republičkoj razini, doveli su ga do juniorske reprezentacije Jugoslavije koja je 1974. godine u francuskom Orleansu osvojila naslov prvaka Europe.

- Iz te generacije najbliži su mi bili Mihovil Nakić i Andro Knego, a bilo je tu još dobrih igrača kao što su Radovanović i Žižić, s kojima sam se kasnije susretao i u seniorskoj reprezentaciji.

Gotovo sve spomenute, osim Nakića, izbornik Aleksandar Nikolić je uvrstio na svoj popis za Svjetsko prvenstvo 1978. godine na Filipinima. Skroče nije bio iznenađen pozivom.

- Godinu dana prije toga sam bio 13. na popisu za europsko prvenstvo u Belgiji. Profesor Nikolić, koji je bio čovjek od riječi, rekao mi je da ću sljedeće godine sigurno ići na svjetsko prvenstvo u Manilu i tako je i bilo. To je najveći trener koji me ikada trenirao... Tamo smo sve pobijedili i postali svjetski prvaci, a sljedeće godine na Olimpijskim igrama u Moskvi osvojili smo zlato. Ja sam bio među mlađima i bila mi je čast što sam u društvu takvih velikana, takvih igračina i nisam uopće razmišljao o tome koliko ću igrati.

Skroče je bio i jedan od nositelja olimpijske baklje na Igrama u Sarajevu 1984.

Ipak, u Manili je igrao više nego u Moskvi, pa mu je prva od tri seniorske reprezentativne medalje koje je osvojio (uz spomenuto olimpijsko i svjetsko zlato, ima i europsko srebro iz 1981.), ostala u najljepšem sjećanju.

- Sjećam se da smo imali najduže pripreme u povijesti. Počeli smo u proljeće, bili smo na turniru u Americi na kojem su igrali još Kuba i Rusija. Izgubili smo u finalu od Amerikanaca, a za njih je igrao mladi Magic Johnson za kojeg se odmah vidjelo da će biti čudo od igrača. Ja sam bio u životnoj formi. Na treninzima sam sa svakim mogao igrati što hoću i kako hoću. Bio sam zaista u vrhunskoj formi. Pero Skansi, koji je bio pomoćnik Acije Nikoliću, obuzdavao me na treninzima, govorio mi da malo "prikočim"... Moskva mi je draga zbog medalje, ali ne i po odnosu prema meni. I ne samo meni. Ranko Žeravica je imao nekakav kriterij koji nismo razumjeli mi koji smo manje igrali. Medalja je sve pokrila, tako da se nismo imali pravo žaliti...

Jugoslavija je u Moskvi

postala tek treća država koja je osvojila košarkaško zlato na Olimpijskim igrama. Prije toga to je uspjelo samo reprezentacijama SAD-a i SSSR-a. Kako Amerikanaca nije bilo zbog bojkota, očekivalo se da će Sovjeti biti glavna prepreka na putu do zlata. No, do finala je stigla Italija.

- Mislili smo da ćemo imati najveći problem sa SSSR-om i Brazilom. Brazil je imao snažnu reprezentaciju s Oscarom Schmidtom i Marcelom. Italija je nekako iznenađujuće došla do finala, time je nama posao bio lakši, jer mi smo se prije toga riješili i Brazila i Sovjetskog Saveza. Samo finale nije bilo toliko dramatično.

U '70-im i '80-im godinama prošlog stoljeća košarkaška reprezentacija je pod vodstvom Ace Nikolića, Mirka Novosela i Ranka Žeravice riješila problem "moćne i nepobjedive Zbornaje komande". Za te okršaje su se posebno pripremali.

- Opet se vraćam na prof. Nikolića. Na utakmicama koje nisu bile dramatične uglavnom se igralo na improvizaciju genijalnih bekova

Dodjela nagrada najboljim igračima lige - Branko Skroče i Dražen Petrović (1983./1984.)

Slavnića, Delibašića, Kićanovića... Istodobno smo znali po cijeli dan vježbati jednu akciju koju ćemo igrati u zadnjem napadu protiv Rusa, ako to bude trebalo. Po dva sata, pet na pet, jedna te ista akcija da je dovedemo do savršenstva. Pa je na kraju nikada nismo odigrali, jer nikada nije trebalo, jer smo rješavali utakmice prije zadnjeg napada.

Osim dvije sezone koje je proveo u Belgiji, Branko Skroče je cijelu igračku karijeru proveo u rodnom gradu.

- Ljudima u Zadru je tada košarka puno više značila nego što je to danas. Košarka se konzumirala za doručak, ručak i večeru. Bilo je, primjerice, jako teško doći na red do koša na igralištu iza Jazina. To je bilo krcato. Danas tamo nema nikoga...

Sve Zadrove šampionske momčadi iz tog vremena bile su sastavljene pretežno od igrača iz Zadra i okolice. Danas su takvi igrači iznimka, a ne pravilo. Popularnost drugih športova je sve veća i odvlači buduće košarkaše.

- Zadar je grad košarke, a svake godine vam se na nogomet upiše dva ili tri puta više djece. To je današnja realnost. Bio sam šest godina sportski direktor i koliko god sam mogao pokušao sam uvjeriti ljude da nam je premala dječja baza. Od dvjestotinjak djece vi ne možete imati temelj iz koje će se stvarati seniorski košarkaši. Predlagao sam da se sagradi stacionar za mlade košarkaše... Uglavnom, nećemo tako skoro imati ozbiljnog seniorskog igrača iz Zadra.

Osim domaćih uzora, Zadar je

nekada imao i "pakao Jazina".

- Kad smo izlazili iz podruma, iz svlačionica, sve se treslo. Ti vidiš kako parket vibrira. Objektivno je to dvorana za dvije, dvije i pol tisuće ljudi, a znalo ih je biti i dvostruko više. Jazine su neponovljive. U šali sam znao reći da su protivničke ekipe ulazile u utakmicu s minusom od 15 do 20 koševa. Malo tko se uspio oduprijeti toj atmosferi i tom navijačkom ludilu. Tu smo bili nepobjedivi.

Preseljenje u prelijepu i funkcionalnu dvoranu Kreše Ćosića na Višnjiku donijelo je bolje uvjete za rad, ali je dio nekadašnje čari nestao, a s njima i Zadrova konkurentnost u odnosu na suparnike u hrvatskom prvenstvu i ABA ligi.

- Nova dvorana je prekrasna i u njoj bi Zadar

trebao najmanje igrati Eurokup, a imamo uvjete i za Euroligu. Ali sve je, dakako, pitanje novca. Bilo je pregovora na tu temu s turskim investitorima, kojima bi to bila kap u moru. Ideja je bila najprije zaigrati u Eurokupu, a onda kroz ABA ligu naslovom prvaka izboriti Euroligu, za što dvorana pruža uvjete. Međutim, klub je sada miljama daleko od toga i bojim se da s ovakvim načinom nikada nećemo tamo doći.

Kao što ga boli stanje u Zadru, Skroču još više tište posljednji događaji i posrtaji hrvatske košarkaške reprezentacije.

- Stanje u našoj košarci je nedopustivo. Pogledajte dokle smo došli? Imamo Cedevitu koja ulaže zahvaljujući manijakalnoj ljubavi jednog čovjeka prema tom sportu. Cibona i Zadar su na koljenima. Gdje su Split i Šibenik? Ovakav sistem kojim se igra hrvatska liga nije dobar. Dvorane su prazne, nema nikoga. Vodeći ljudi bi se trebali sastati i naći model da nam ozdravi košarka. Talenta još uvijek imamo.

Kadeti su nam prvaci Europe, odbačena juniorska reprezentacija je europski doprvak. Znači, materijal je tu, ali trebamo ga znati iskoristiti... ♦

Three great medals

Branko Skroče was born on May 17, 1955, ten years before the basketball club KK Zadar won the first title of the Yugoslav champions. As a 14-year-old boy, he began an organized training and before his 18th birthday he debuted for the Zadar's Senior Team.

With the basketball kings Krešo Ćosić and Giuseppe Gergja, he managed to enter the first team that won in the mid-seventies - two years in a row - the National Champion titles and reached the semifinals of the European Champions Cup.

The left-handed shooter quickly won his place in the Yugoslav National Team with which he won the highest prizes: in 1978 he returned from Manila with the World Champion title, two years later in Moscow he won Olympic gold and in Prague in 1981 he became European Champion.

He was three times the Best Shooter of the State Championships. In addition to two seasons in Belgium, Skroče spent the entire active career in the Zadar jersey in which he also ended his career in 1987 as the club's second goalkeeper of all time.

Gordan Gabrovec

CROATA®

TAJNA KOJU SVI ZNAJU:

snaga je – u bijeloj košulji

Ništa nije toliko neophodno kao kvalitetna bijela košulja.

Iako na prvi pogled sve izgledaju isto – to i nije baš tako.

Ona ima veliku moć koja leži u činjenici da u njoj možete izgledati skupo odjeveni i autoritativni, ali i uništiti tu njezinu snagu ako ona nije dovoljno dobra. Košulja mora stajati kao salivena i mora biti vječna.

Bijela košulja ima širok književni pedigree – od Byrona i Keatsa u začecima romantizma do Ernesta Hemingwaya i F. Scott Fitzgeralda u međuratnom periodu.

Bijela košulja ima duboko značenje – otvoreni um prema novim razmišljanjima i snažnu sposobnost impresioniranja drugih.

To što niste ni Ferguson, ni Byron, ni Hemingway nije zapravo ni važno. Važan je dojam koji ostavljate na druge i važan je onaj osjećaj važnosti koji osjećate dok je ujutro kopčate spremajući se za nove pobjede.

Isprobajte premium liniju košulja **Croata Brijuni**.

Festival mladosti podsjetnik na

Tekst: **VINKO KNEŽEVIĆ**
Fotografije: **HOO & EYOWF**

U Sarajevu je nastupilo deset hrvatskih predstavnika u šest športova - alpskom i nordijskom skijanju, biatlonu, curlingu te brzom i umjetničkom klizanju. Ovaj put, za razliku od EYOWF-a 2015. i 2017., hrvatski mladi športaši ostali su bez medalje

Točno 35 godina nakon legendarnih Zimskih olimpijskih igara u Sarajevu, na istim borilištima održao se XIV. Zimski olimpijski festival europske mladeži (EYOWF). U razdoblju od 9. do 16. veljače 2019. godine Sarajevo i Istočno Sarajevo ugostili su 911 sportašica i sportaša u dobi od 14 do 18 godina, pristiglih iz 46 europskih država.

Među njima je bilo i deset hrvatskih predstavnika i predstavnica u šest športova - alpskom i nordijskom skijanju, biatlonu, curlingu te brzom i umjetničkom klizanju. Svečanost otvaranja na koševskom stadionu najdulje će ostati u sjećanju

i športa kao ZOI 1984.

ALPSKO SKIJANJE

Tvrtko Ljutić

17. mjesto u slalomu

46. mjesto u veleslalomu

BIATLON

Karlo Kunštek

82. mjesto u utrci na 7,5 km

83. mjesto u utrci na 12,5 km

BRZO KLIZANJE NA KRATKIM STAZAMA (short track)

Maja Ivandić

22. mjesto na 1500 m, 24. mjesto na 500 m

Stribor Suman

22. mjesto na 1500 m, 22. mjesto na 500 m

CURLING

Sven Prinčić, Irena Grgić, Katarina Čar, Marin Kaspret (mješoviti parovi)

Poljska 3-15, Slovenija 2-10, Norveška 0-18, Italija 1-16, Švicarska 2-18,

Njemačka 3-15

SKIJAŠKO TRČANJE

Marko Skender

54. mjesto u klasičnoj utrci na 10 km

23. mjesto u klasičnom sprintu

UMJETNIČKO KLIZANJE

Hana Cvijanović

12. mjesto u kratkom programu

16. mjesto u slobodnom programu

REZULTATI NAŠIH PREDSTAVNIKA

Naši predstavnici u curlingu

*Hana Cvijanović s trenericom
Ivanom Jakupčević Marinković*

Marko Skender

hrvatskom stjegonoši, 16-godišnjem alpskom skijašu Tvrtku Ljutiću, a završni čin u Istočnom Sarajevu Maji Ivandić, koja je tom prilikom nosila hrvatsku trobojnicu.

Paljenje olimpijskog plamena

zasigurno je izazvalo nostalgичno sjećanje Sande Dubravčić Šimunjak koja je olimpijskom bakljom davne 1984. godine zapalila srca cijelog svijeta za Sarajevo. Ušla je tad u povijest kao prva žena koja je imala čast na taj vatreni način "otvoriti" Igre, a umjetničkom izvedbom na ledu, vrijednom 10. mjesta, Sanda je dodala "točku na i" svojoj uspješnoj karijeri.

Upravo je umjetničko klizanje donijelo i najbolji plasman nekog našeg predstavnika ili predstavnice na zimskom EYOF-u 2019. U konkurenciji 29 europskih natjecateljica na ledu popularne Skenderije, 16-godišnja Hana Cvijanović zauzela je 12. mjesto u kratkom programu, a potom i 16. u slobodnom programu.

No, zbog kudikamo zahtjevnije konkurencije, svakako vrjedniji rezultati su 17. mjesto slalomaša Tvrtka Ljutića (nastupilo ukupno 104 skijaša) te 23. mjesto skijaškog trkača Marka Skendera, izborna među 92 natjecatelja u sprintu. Lijepo je znati da imamo i mlade

biatlonce, poput Karla Kunšteka, te brze klizače Maju Ivandić i Stribora Sumana, zasad u Top 25 svojih disciplina.

Prvi put na međunarodnim natjecanjima mlađih dobnih uzrasta, Hrvatska je imala predstavnike i u curlingu. Uglavnom su stigli skupljati iskustvo, pa su, sukladno tomu, izostala značajnija rezultatska ostvarenja. Svejedno, upitate li ih - kako je bilo u Sarajevu, odzvanjat će samo jedna riječ: "Super!" A taj efekt i jest glavna svrha eyofovskih druženja.

Zimske EYOF-e inače pamtimo i po odličjima naših mladih pred-

Karlo Kunštek (biatlon)

Organizatori su se uistinu potrudili da sve podsjeća na 1984. godinu. Športski objekti bili su izvrsni, a smještaj nikad bolji otkad je EYOF-a

stavnika u alpskom skijanju: u turskom Erzurumu 2017. slalomskim je srebrom bljesnuo Leon Nikić, a 2015. na EYOWF-u održanom u Austriji i Lihtenštajnu, slalomsko zlato osvojila je Leona Popović.

Dakle, na stazama Jahorine, Bjelašnice i igmanskog Velikog

polja te u športskim dvoranama Skenderija, Zetra i Peki na Palama, mladi su hrvatski športaši i športašice prekinuli tradiciju osvajanja odličja. Međutim, dolaze novi športski izazovi i, naravno - "neki novi klinici".

A kako je bilo u Sarajevu

i Istočnom Sarajevu najupečatljivije je sazeo predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša:

- EYOF je bio više od športskog događaja za Bosnu i Hercegovinu. Organizatori su se uistinu potrudili da sve podsjeća na 1984. godinu. Športski objekti bili su izvrsni, a smještaj nikad bolji otkad je EYOF-a - sudionici su spavali i hranili se u hotelima s četiri i pet zvjezdica. U svakom slučaju, Sarajevo će definitivno svima ostati u lijepom sjećanju.

Sljedeći zimski Olimpijski festival europske mladeži dogodit će se u finskom Vuokattiju 2021. godine. Mogu li budućí domaćini nadmašiti sarajevsko izdanje EYOWF-a? ♦

Hrvatska EYOWF reprezentacija

EYOWF - a reminder of the Sarajevo Olympics 1984

Exactly 35 years after the legendary Winter Olympics in Sarajevo, the XIV European Youth Olympic Winter Festival (EYOWF) took place at the same venues. In the period from 9th to 16th February 2019, Sarajevo and Eastern Sarajevo hosted 911 female and male athletes aged 14 to 18, who came from 46 European countries.

Among them there were ten Croatian male and female representatives in six sports - Alpine and Nordic skiing, Biathlon, Curling and Speed and Figure Skating. This time, unlike the EYOWF in 2015 and 2017, the Croatian young athletes did not manage to win a medal.

As for the organization, the Sarajevo competition - according to the President of the Croatian Olympic Committee Zlatko Mateša - will remain to all the participants in an extremely nice memory.

Vinko Knežević

*Maja Ivandić
i trenerica
Katarina Burić
na zatvaranju
Igara*

PLAVA
LAGUNA

BLISS

ONCE IN A LIFETIME STARTS HERE

plavalaguna.com

Vratimo osmijeh u šport!

Svijet u kojem danas živimo i volimo mu nadjenuti prefiks „civilizirani“, s tehnološke strane može izgledati kao da objedinjuje sva znanstvena i druga dostignuća do kojih je čovjek kroz svoju povijest dolazio, izlažući se svim rizicima ozbiljnog, uređenog i konformističkog društva svog vremena, nerijetko riskirajući čak i vlastiti život.

Neovisno o tome, je li riječ o komunikacijama, automobilima, ili tehnologijama koje su današnjim športašima omogućile postizanje nevjerojatnih rezultata – razne aluminijske legure i polimerni kompoziti u proizvodnji jedrilica, skija, bicikala, športskih automobila, ribolovnih štapova, umjetnih podloga, specijaliziranih softvera, itd. - postoji više razloga zbog kojih ne možemo sa sigurnošću konstatirati da je suvremena tehnolo-

gija današnje ljude učinila sretnima.

S jedne strane, ubrzanim protokom informacija multipliciralo se čovjekovo znanje, dok se, s druge strane, razvojem nekih drugih tehnologija, omogućilo intenzivnije eksploatiranje prirodnih resursa. Zbog svega toga, unatoč raznim školama pozitivne psihologije, *youtube life coachingu* ili međunarodno certificiranim poslovnim školama gdje se uči kako ostaviti dojam sretne i karizmatične osobe, čini se da je današnji čovjek više ozbiljan nego sretan, a nerijetko, osudio bih se reći, istovremeno smrtno ozbiljan i vrlo nesretan.

Tema ozbiljnog čovjeka dobro

je opisana u crnohumornoj drami, filmu braće Coen „Ozbiljan čovjek“, u kojoj se glavni lik, mirni i religiozni profesor fizike, unatoč tome što sve radi po pravilima, svakom pomaže, živi uredan i discipliniran život, odjednom mora suočiti sa čitavim nizom ozbiljnih problema u poslu, obitelji, a na kraju i s bolešću.

Možda je baš taj lik svojevrsna metafora današnjeg vremena, današnjeg svijeta s uređenim pravilima, u kojem, prema nekim statistikama, od ukupnog broja hospitaliziranih pacijenata preko 30% otpada na one s psihičkim smetnjama, svijeta u kojemu policija u suradnji s medicinskim i drugim institucijama sve intenzivnije proučava uzroke fenomena „amok“ – stanja nekontroliranog bijesa, nezadovoljstva ili ogorčenja sa željom da se ozlijedi što veći broj ljudi oko sebe. Riječ je o onim vijestima koje počinju rečenicom: miran i susretljiv mladić iz susjedstva, iz ugledne obitelji tog je dana, na zaprepaštenje svih...

Ovu temu smatram zanimljivom

za šport iz dva osnovna razloga. Kao prvo, u eri globalnog tržišta, razne organizacije koje su u športu prepoznale mogućnost velikog profita, osim što su zaslužne za podizanje letvice športskih rezultata, sve veću popularnost športa i nevjerovatan interes sponzora za ulaganje u šport, stvorile su toliko ozbiljne odnose u športu da desetinke ili stotinke sekunde čine ra-

zliku između športske zvijezde koja zarađuje milijune i puni naslovnice modnih časopisa, i nesretnika koji antidepresivima pokušava izliječiti nesrazmjer između želja i mogućnosti, potisnutih težnji i surove životne realnosti. Dok su oni prvi, kojih je, realno, vrlo malo, udarna vijest u svim svjetskim medijima, o drugima se govori u emisijama koje se emitiraju negdje između dva i pet sata u noći.

Drugi razlog, zbog kojih ovu

temu smatram iznimno važnom za šport jest činjenica kako je u današnje vrijeme šport jedna od

Piše: **MIROSLAV HRŽENJAK**

Fotografije: **Freepik.com**

Možda nam baš ta djeca koja odlaze iz športa žele poručiti kako nešto ne radimo kako treba, ne samo u pogledu športa, već i u pogledu razmišljanja i filozofije života

najvažnijih karika koja njeguje prirodu *homo ludensa* i njegovu biološku potrebu za igrom. Uz pomoć te igre čovjek postaje fleksibilan u mentalnom smislu, lakše prihvaća život sa svim ugodnim i neugodnim aspektima, lakše prevladava konfliktnu situaciju, kreativniji je i ima bolji smisao za humor.

Upravo je smijeh, dakako, ne onaj odglumljeni, već iskreni i duboki koji izaziva pozitivnu emocionalnu zarazu čitavog okruženja, jedan od dobrih pokazatelja čovjekovog mentalnog zdravlja, dok je stalna namrgođenost i utilitarna ozbiljnost pokazatelj da takva osoba ima toliko jako izraženu potrebu za kontrolom svojih, a nerijetko i tuđih emocija, da si ne može dopustiti tako neozbiljni čin kao što je smijanje, čak i u krajnje neformalnim i opuštenim situacijama.

Što znači kontrolirajući, a što autonomni stil trenerskog vođenja športskog treninga osjećaju

športasi kod kojih treneri potiču autentičnost, odnosno športasi od kojih treneri zahtijevaju da se bespogovorno pokoravaju njihovoj volji, principima života i treninga. Treneri s kontrolirajućim stilom vođenja treninga savršeno se uklapaju u jednu suvremenu, rekao bih makijavelističku sliku športa gdje cilj opravdava sredstvo, gdje su stotinke sekunde važnije od zdravlja, forma bitnija od sadržaja, prevedeno u jezik svakodnevnice - gdje je uspjeh u životu važniji od života.

Za razliku od jednog drugačijeg poimanja svijeta gdje je savršenije od savršenstva jedino priznava-

nje vlastite nesavršenosti i gdje je putovanje prema sreći važnije od same sreće, ljudi kod kojih je potreba za kontrolom i upravljanjem srasla sa svrhom postojanja – takozvani ozbiljni ljudi – na svaku stresnu situaciju iz života reagiraju s manjom ili većom agresijom, prema izvoru stresa, a najčešće i prema sami sebi. Dakako, s osjećajem vlastite ispravnosti, uspjehnosti, moralnosti, itd. lakše će se poistovjetiti uspješni, talentirani, društveno eksponirani ljudi, dakle svi oni koji ostavljaju sliku savršenih osoba sve do trenutka kad se životni scenarij počinje razlikovati od njihovog scenarija.

Razdražljivost, iznenadna

promjena raspoloženja, potreba da se pravnim i svim drugim mehanizmima uništi svaki glas koji se ne uklapa u jednu takvu sliku svijeta, vrlo su dobro poznate pojave u športskoj administraciji. U Hrvat-

Upravo je smijeh, iskren i dubok, koji izaziva pozitivnu emocionalnu zarazu čitavog okruženja, jedan od dobrih pokazatelja čovjekovog mentalnog zdravlja

skoj djeluje nekoliko tisuća športskih udruga, od kojih svaka ima barem pet članova upravnih, nadzornih, etičkih i drugih odbora, gdje djeluju ljudi kojima je šport neka vrsta poligona za obračun sa svim onim što oni smatraju lošim.

Razne struje, neprincipijelne koalicije, izvanredne sjednice, sastanci i skupštine klubova i saveza, medijska prozivanja i uključivanje pravnih i drugih institucija u svrhu istjerivanja pravde, takvim akterima omogućuje jednu vrstu psihoterapije, tako da je uloga športske administracije u prevenciji – ovoga puta psihičkih bolesti – još jedan od dokaza kako je ulaganje u šport jedan od najisplativijih ulaganja u zdravlje jedne nacije.

Jer, dok potrebu za dokazivanje neke svoje pravde današnji čovjek – zbog kamera ili zaštitara – ne može demonstrirati na nekom šalteru u banci, istu tu potrebu može zadovoljiti za vrijeme višesatnih sjednica raznih odbora ili kroz prijetnju nekom športskom činovniku. Osim povremene edukacije iz područja športske i kliničke psihologije, za športske administrativce, ali i trenere koji moraju večernje sate provoditi s takvim utjerivačima vlastite pravde, važno je da nemaju predrasude prema ljudima koji su osnovno uporište i svrhu života pronašli u osjećaju vlastite ispravnosti.

Da brže, više i jače nije uvijek kvalitetnije i zdravije, najbolje su svjedočili treneri zagrebačkih klubova koji su na nedavno održanoj edukaciji na temu izrade godišnjih planova rada, organiziranoj od Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Sportskog saveza Grada Zagreba ukazali na problem

prerane specijalizacije u športu, problem pretjeranog opterećivanja djece teškim i dugotrajnim treninzima, zbog kojih djeca odlaze iz športa, odustaju na pragu seniorske karijere.

Kao da je cjelokupni sustav športa postao nekako preozbiljan, počeo podsjećati na onu vrstu takozvanih ozbiljnih ljudi koji su najveći dio svog života potrošili u grčevitom nastojanju da završe visoke škole, da budu savršeni u poslu, obitelji, športu, a nekako su na tom putu neprimjetno izgubili smisao za humor.

Ljudi koji vlastitu djecu od male na odgajaju kako je igra i smijeh nepotrebno gubljenje vremena, koje treba kažnjavati dok je vrijeme.

Ideologija, a prvenstveno psihološka tendencija klanjanja savršenstvu i preziranju prosječnosti ili hendikepiranosti poznatija je kao jedna, ne tako davna, tendencija koja je na jedan tužan način obilježila dvadeseto stoljeće. Međutim, dok globalni svijet i tržište nameće norme koje mogu ispuniti samo najsposobniji pojedinci, čini se da današnja djeca intuitivno osjećaju kako su igra i osmijeh tajna supstanca komunikacije sa svijetom oko sebe, univerzalni jezik koji razumiju budući športski šampioni, ali i djeca prosječnih ili ispodprosječnih motoričkih, intelektualnih sposobnosti, skromnijeg socijalnog statusa i tome slično.

Možda nam baš ta djeca koja odlaze iz športa žele poručiti kako nešto ne radimo kako treba, ne samo u pogledu športa, već i u pogledu razmišljanja i filozofije života.

U ovom trenutku, zaključio bih tekst s jednim od poželjnih

Return a Smile to Sport

Although today's world is abundant with numerous technologies, it combines all the knowledge and experience of the past, despite the global flow of information and knowledge, the humans of today are less sincerely laughing, respond with more difficulties to every life situation that does not conform to the picture of the world they imagine.

Sport has also become a kind of global market where the differences in centimeters make the difference between the media stars and those who have gone from the sport as losers due to their own perceptions.

Although modern sport has become a replica of a contemporary serious society, where very, every minute of training has been planned very seriously since the start of a sports career, where sincere childhood smiles are treated as disobedience and punishable, children are slowly leaving the sport, subtly informing us that they do not want to be a part of such serious and completely planned world. Children intuitively feel that sport is the most important spontaneous play, that a genuine smile is an important ingredient in communicating with the world around them, a universal language that understands future sports champions, but also other children of under average abilities, social status, and so forth.

At this point, if we really want to restore the joy, creativity and mental health to the social life through sport, we must re-examine the existing trends, both financial and psychological, deeply rooted in the consciousness of a modern man.

Miroslav Hrženjak

scenarija, a to je scenarij povratka djece u šport, povratka iskrenog i zaraznog dječjeg osmijeha na treninge i natjecanja, njihovih emocija zadovoljstva koje proizlaze, ne samo zbog toga što smo im, kao odrasli, omogućili igru, kreativnost, spoznaju života na najljepši mogući način ili mogućnost ostvarivanja duge i uspješne športske karijere, već zbog zahvalnosti što im dajemo mogućnost da isprave naše greške, stvore nove društvene tendencije koje će se temeljiti na ravnomjernom razvoju forme i sadržaja, za razliku od nekih postojećih, zbog kojih najbolje osmišljeni planovi nerijetko završavaju neuspjehom. ♦

uniline[®]
travel company

Official travel agency of Croatian Olympic Committee

📍 Bože Gumpca 38, Pula

🌐 www.uniline.hr

✉ info@uniline.hr

☎ +385 52 390 000

Uniline travel company

Europcar
moving your way

Discover Croatia with Uniline - your N°1 choice for organization of sports events, training camps and sports preparations.

Accommodation

Hotel management

Excursions

Transfers & Europcar rent a car service

Flight reservation service

Meetings & Sports events

GRAD POREČ - PARENZO
CITTA DI POREČ - PARENZO

Poreč – grad hrvatskog turizma.

Porečku obalu dugu sedamdesetak kilometara odlikuje blaga mediteranska klima i očuvano čisto more.

Poreč - grad zabave.

Plesne terase, disko klubovi , zabavni centri , koncerti ozbiljne i jazz muzike, Street art, smotra folklor, likovne izložbe i mnoge druge ljetne priredbe jamče dobar provod.

Poreč – grad povijesti i kulture.

Poznata Eufrazijeva bazilika jedina je ranokršćanska cjelina sačuvana do danas u svijetu i pod zaštitom je UNESCO-a.

Poreč – grad sporta.

Poreč je nezaobilazan na popisu mjesta za pripreme vrhunskih sportaša, a od 2008. godine je olimpijski grad, član Hrvatskog olimpijskog odbora.

Ponosni smo član Hrvatske olimpijske obitelji.

Povijest hrvatskog športa

GODINA 49 • BROJ 188 • OŽUJAK 2019.

**S palicom po
Maksimiru**

> str. 2 <

**Sjećanje na
Tokio 1964.**

> str. 6 <

**Legendarni
Mladen Delić**

> str. 10 <

**IN MEMORIAM:
Alma Butia Car**

> str. 12 <

Prizor s turnira podno Vidikovca

Stari, otmjeni Zagrepčani oduvijek su znali da stil nije samo stvar tehnike, već i otkrivanje novih kvaliteta i načina na koji gledamo na svijet. Stoga se već i početkom prošloga stoljeća na zagrebačkim ulicama moglo vidjeti najnovije trendove u modi, a elegantna sastajališta i razgovori uvijek su bili u skladu s novostima u mondenom svijetu.

Trendovska osviještenost pogotovo se osjetila u športskim aktivnostima, od trenutka kad je 1901. Ferdinand Budicki doveo u Zagreb prvi automobil uopće, i to marke Opel, kao i prvi motorkotač marke Orion. Osim statusnog simbola, automobili su uskoro, usprkos lošim cestama, postali i sredstvo športskog nadmetanja, dok se od 1931. na Šalati sve češće znao čuti gromoglasan pljesak s punih tribina prilikom natjecanja za Davis Cup.

Te iste 1931. na red je došao i golf – otmjeni šport koji su viđeniji i športski nastrojeni Zagrepčani, ali i Zagrep-

čanke, objeručke prihvatili. Te godine, kada je otvoreno igralište u Maksimiru, naše su se dame i gospoda, osim nekolicine onih koji su se već iskušali na europskim terenima, počeli podučavati osnovama toga porta. Možda se danas našim mlađim golferima koji igraju na terenima u zagrebačkom Blatu ili Novim Dvorima u Zaprešiću, čini neobičnim da se nekad palicama zamahivalo i u Maksimiru, ali bila su to vremena kada je taj prelijepi zagrebački park bio vrlo daleko od gradskog središta i kada se do njega odlazilo na cjelodnevni izlet.

No, vratimo se počecima golfa. Preduvjeti su osigurani 1927., kada je u Zagrebu osnovan Golf klub Zagreb. No, na prvo je natjecanje trebalo pričekati još nekoliko godina. Naime, u to dječje doba ove igre u nas, krenulo se s pokaznim, odnosno „ekshibicionim“ igrama, kako nas to izvještava tada trendovska zagrebačka ilustrirana revija Svijet od 18. srpnja 1931.:

S palicom po Maksimiru

Piše: VELIMIR CINDRIĆ

Početak tridesetih godina prošlog stoljeća Zagrepčani su se upoznali s golfom. Ubrzo su ga i objeručke prihvatili, a igralište se nalazilo u parku Maksimir

Englez Field u igri 1931. godine

„Prošlih je dana na svom igralištu, u krasnom maksimirskom perivoju, održao zagrebački Golf Klub prvu ekshibicionu igru, koja je u svakom pogledu vanredno uspjela. U prvoj ekshibicionoj igri sudjelovali su najbolji igrači golfa u Zagrebu: trener zagrebačkog Golf Kluba g. Treacher i izvrstan amater igrač g. Field, obojica Englezi. Natjecanje, koje je potrajalo oko jedan i pol sati, pratilo je hvalevrijednim interesom neočekivano veliki broj gledalaca. Zagrebačko je Golf-igralište, po izjavama inozemnih stručnjaka (pače i u jednom članku „New York Herald“) jedno od najljepših Srednje Europe. Duljina mu je 2190 yardi (2022 metra) i nalazi se u najdivnijem predjelu našega Maksimira. Prilikom ove prve igre pobijedio je trener g. Treacher s 43 naprama 48 udaraca g. Fielda; dobio je u tri hola igru. Zagrebački Golf Klub sprema za jesen velika natjecanja, za koja pače u inozemstvu vlada interes.“

Fotografije uz tekst prikazuju „trainera, gospodina Treachera pri udarcu pred trećim holeom“, Treachera nakon udarca, gospodina Fielda u igri, završnu fazu natjecanja i publiku koja promatra igru (u bijelom šeširu podpredsjednica kluba barunica Vera Nikolić).

NA PRIPREME U TIROL

Čitav ostatak ljeta dame i gospoda, sad već potpuno zaraženi golfom, vrijedno su trenirali i nabavljali opremu, pri čemu su dame osobito polagale na odjeću i obuću, dok gospoda na izbor palica. Učestali su odlasci u nabavku u Beč, a i domaći trgovci športske opreme u izlozima su počeli izlagati i „novotarije“ za golfere. Imućniji i strastveniji među novopečenim igračima, doznajemo iz privatnih izvora, odlučili su se na ljetovanje u Kitzbühelu u austrijskome Tirolu, ne bi li tamo, uz

Trener g. Treacher na udarcu

Caddies primaju
od kapetana
barjake (desno)

Natjecanje
juniora:
Žuža Kukuljević-
Ulmansky i
Marijan Frank
(lijevo)

Zamah gospode Frangeš

Dr. Reichsmann

privatne trenere, na čuvenome igralištu naglo unaprijedili svoju igru i na jesen iznenadili sugrađane svojom vještinom.

Listopad te godine, donio je i prvo natjecanje, doduše specifično, koje je privuklo prve natjecatelje i izazvalo znatan interes publike. Dakako da je revija Svijet opet bila na licu mjesta te je u svom broju od 31. listopada 1931., pod naslovom „GOLF – Gymkhana na igralištu u Maksimiru“, objavila sljedeći tekst:

„Prošle subote pripremio je zagrebački Golf klub na svom igralištu u Maksimiru natjecanje u igri spretnosti (Gymkhana). Kako se u nas ovaj otmjeni sport stao tek razvijati, to je ipak broj natjecatelja bio razmjerno dosta velik, naime oko petnaest. Interes publike bio je znatan za ovo prvo natjecanje.“

Fotografije ove reportaže pokazuju nam pripremu za igru te natjecatelje „na udarcu“, odnosno u zamahu palicom. Dakako da su objavljene fotografije uglednih građana koji su se našli među natjecateljima – W.H. Heincza, dr. Strižića i dr. Reichsmanna, ali i dvije dame – gospođe Ulmanský i „gospođe dra Frangeša“.

OMILJENA ZANIMACIJA „OTMJENOG OPĆINSTVA“

U ljeto 1932. krenulo se ozbiljno s natjecanjima. Na godišnjicu otvorenja igrališta u Maksimiru, na početnom udarcu prvog pravog turnira, nedaleko Bukovačke ceste, našlo se čak četrdesetak natjecatelja, sad već pomalo iskusnih Zagrepčanki i Zagrepčana te stranih igrača iz zagrebačkih diplomatskih misija.

Iako su dnevne novine donijele vijest o turniru, tjedan dana kasnije na kioscima se nestrpljivo iščekivao novi broj revije Svijet koji je o svemu donio detaljnu foto-reportažu.

Dakako, prema pravilu da se zapravo dogodilo samo ono što je bilo u novinama, a pogotovu ono o čemu je pisala prestižna ilustrirana revija, mondeno se „općinstvo“, uključujući i same sudionike turnira, moglo naslađivati prikazom ovog prestižnog događaja. Pod naslovom „FLAG-COMPETITION – Proljetni turnir zagrebačkog Golf Kluba“, 18. lipnja 1932. tiskan je ovaj izvještaj:

„U subotu dne 11. o. mj. održao je zagrebački Golf Klub kao na godišnjicu svečanog otvorenja igrališta po Nj. Vel. Kraljici svoje proljetno natjecanje. Igrala se igra sa zastavicama (flag-competition) na poznatom igralištu u Maksimiru. Natjecanje je počelo u 4 sata po podne, a trajalo je cijelo poslijepodne.“

Igre su uvijek počimale na terenu uz Bukovačku cestu, a išle gotovo oko cijelog maksimirskog perivoja putem propisane golf-staze. Pristup i gledanje za publiku slobodno je bilo uzduž cijele staze, na mjestima gdje se ne smeta tok igre.

Najbolje mjesto je bilo svakako onaj dio igrališta uz Bukovačku cestu, gdje se je vidio najinteresantniji dio igre i to svršavanje (finish).

Odaziv igrača bio je izvanredan, na „startu“ je bilo do 40 igračica i igrača. Nagrade su postigli i to gospoda: I. Tempelman, II. Otto Antonini, III. Thompson; zatim dame: I. gdja Torriani, II. gdjica Fierro, III. gdja P. Ulmanský, napokon juniori: Žuža Kukuljević-Ulmanský i Marijan Frank.

Poslije igre, na večer, bila je razdioba nagrada i skupa večera u klubskim prostorijama u Maksimiru (uz

Prva nagrada za dame - senora Torriani, supruga argentinskog konzula, s partnerom dr. Strižićem

igralište), kojoj su prisustvovali članovi i prijatelji Golf sporta.“

Fotografije ove reportaže pokazuju nam dolazak igrača, „caddiese kako primaju od kapetana barjake“, prizore s turnira, prvonagrađenu damu „senoru Torriani, suprugu argentinskog konzula s partnerom drom. Strižićem“, drugonagrađenu „senoritu Fierro“ i „drugonagrađenog natjecanja za gospodu“, Otta Antoninija, i to pri udarcu senorite Fierro na greenu te s njihovim caddijima. Osim toga, snimljena je i trećeplasirana gđa. Paula Ulmanský kako promatra udarac jednog od gospođe blizu holea te kontrolu komisije za bodove - predsjednika kluba grofa M. Kulmera, kapetana kluba A. Ulmanskog, dr. D. Strižića i D. Mažuranića.

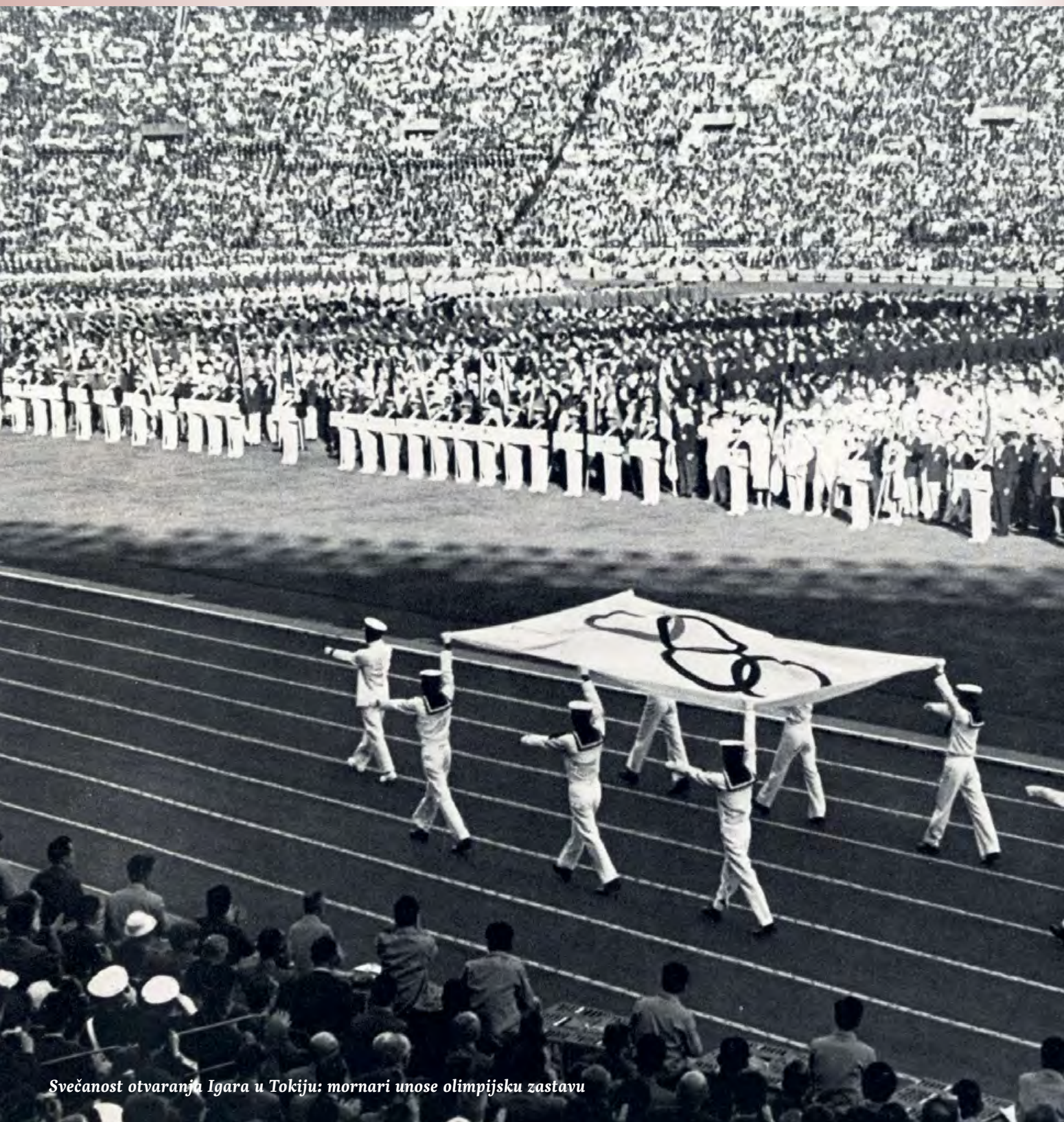
Nedugo potom golf je postao jedna od omiljenih zanimacija i šireg zagrebačkog „otmjenog općinstva“, na žalost prekinuta nadolazećim ratom. Današnjoj brojci od kakva četiri milijuna europskih golfera skromno pridodaje i hrvatski igrači, a znalci tvrde da ovaj atraktivan i zdrav šport, u kojem se može uživati i u poznijim godinama, prerasta u pokret, odnosno životni stil prihvaćen u sve širim krugovima.

Izgleda da Zagrepčani i dalje, poput svojih prošlostoljetnih sugrađana, znaju prepoznati bit stila, što nas opet vraća na početnu rečenicu ovoga teksta...

Literatura:

Pavao Cindrić: „Grički milenij“, 1965.
Zagrebačke dnevne novine: Novosti i Večer, 1931. i 1932.
Ilustrirana revija Svijet, Zagreb, 1931.1932.

Sjećanje na Tokio 1964.

Svečanost otvaranja Igara u Tokiju: mornari unose olimpijsku zastavu

Piše: MILKA BABOVIĆ

U očekivanju skorašnjih Olimpijskih igara u Tokiju, Milka Babović prisjeća se kako su izgledali početci rada Televizije Zagreb, kako su prenošene Igre iz Rima 1960. i zašto, četiri godine kasnije, nije bilo izravnog prijenosa iz Tokija

Zimske olimpijske igre održane u Južnoj Koreji, u zimovalištu Pyeongchang od 9. do 25. veljače prošle godine, dnevni tisak je najavljavao redovito i izdašno. U članku o našem televizijskom programu novinari naglašava da je vremenska razlika između Hrvatske i Južne Koreje osam sati, ali da će domaća televizija izravno emitirati program i noću. Usput dodaje da je i Tokio u istoj vremenskoj zoni (osam sati naprijed), a da 18. Ljetne olimpijske igre u Tokiju 1964. godine nisu kod nas prenošene izravno. To je doista bila činjenica koja je nametala pitanje: a zašto nisu?

Nisu možda smjeli, ili jednostavno nisu znali. Ili možda nisu mogli? Budući da sam bila svjedokom tih zbivanja oslonit ću se na svoje sjećanje, ali i provjeravati pisanom poviješću. Da bi se došlo do odgovora, mora se početi od onih dana kada je televizija ušla u naše živote...

Razdoblje od početka rada Televizije Zagreb, od svibnja 1956., bilo je eksperimentalna faza, učenje televizijskog zanata - tehničkog i programskog. Ta škola bila je jedini put do članstva u Euroviziji, europskoj organizaciji za međunarodnu razmjenu programa, informacija i drugih oblika suradnje. Školovanje je bilo besplatno, bez zabrana, ali uz neka ograničenja. Sve je bilo novo – na burzi rada nije bilo nezaposlenih TV-stručnjaka – a mi smo nastojali što prije pridružiti se onima koji su nas učili.

Snažan izazov i poticaj bila je odluka Međunarodnog olimpijskog odbora, donesena na 51. sastanku MOO-a u Parizu 16. lipnja 1955. Tada je, naime, odlučeno da će 17. OI 1960. biti održane u Rimu i da će prvi put u povijesti Olimpijskih igara zbivanja prenositi televizija. U povijest je zapisan RAI (Radiotelevisione Italiana – Talijanska radiotelevizija).

Radio Televizija Zagreb (RTZ), osnovana u svibnju 1956., reagirala je sustavno. Prva organizacijska promjena dogodila se 1. listopada 1957. osnivanjem televizijske športske redakcije, a za prvu urednicu postavljena je Milka Babović. Ta je odluka iznenadila javnost. Reakcija je bila, što se javnosti tiče, logična, budući da su

TV program tada realizirali najbolji športski komentatori Radio Zagreba. Mnogi su smatrali da je Mladenu Deliću učinjena nepravda, no Hrvoje Macanović, urednik športske redakcije Radio Zagreba i središnja ličnost cijelog projekta, objasnio je da su Milku Babović ciljano pripremali za urednicu i naglasio: „Novinarsko-reporterski i komentatorski rad Mladena Delića bit će još koju godinu nužan televizijskom programu, s obzirom na to da još nema adekvatne zamjene.“

Ispravnost ove odluke Hrvoja Macanovića u sljedećim godinama uvjerljivo se potvrđuje. Dovoljno je samo proli-

Ljubljana, JRT programski pool - svakojutarnji dogovor o večernjem olimpijskom programu s Igaru u Tokiju: Hrvoje Macanović i Milka Babović

Valerij Brumelj (SSSR) pobijedio je u skoku u vis (218 cm)

stati kalendare značajnih športskih događaja što ih je u televizijskom programu komentirao Mladen Delić.

UVJERLJIVA POBJEDA TOKIJA ZA DOMAĆINA OI 1964.

Sljedeća 1958. godina značajna je u povijesti razvoja televizije. Potkraj studenog i početkom prosinca 1958., nakon pokretanja TV-studija u Beogradu i Ljubljani, uspostavljaju se usmjerene veze BEOGRAD - Avala - Čot - Ozren - Psunj - Sljeme - ZAGREB - Krvavec - LJUBLJANA i počinje emitiranje zajedničkog programa JRT-a (Jugoslavenska radiotelevizija). Nismo više eksperimentalni program, stručno smo prerasli - tehnički i programski - to razdoblje. I to za nepune tri godine!

Olimpijske igre 17. olimpijade u Rimu (od 28. kolovoza do 11. rujna 1960.) naša su stvarnost! JRT kao članica Eurovizije, prijavljuje se, plaća prava prijenosa, dobiva komentatorsko mjesto. Komentatori su Hrvoje Macanović (urednik zagrebačke radijske športske redakcije) i Milan Kovačević (urednik beogradske športske redakcije). Mladen Delić pokriva u Rimu 1960. olimpijski radijski program, a uz njega je i prinovala Ivan Tomić.

Organizator može akreditirati samo dva novinara po komentatorskom mjestu. Ta akreditacija je legitimacija kojom se jedino može ući u press centar i doći do novinarskih telefonskih kabina, koristiti radno mjesto - stol s pisaćim strojem i na njemu dovoljno papira. One bogatije članice Eurovizije mogle su platiti mlađim članovima redakcija putne troškove i boravak, a oni su, pomažući starijima, olakšavali im posao ali i sami učili. Mi smo spadali među one koji su morali paziti na svaki novčić, tim više što se plaćalo devizama kojih je bilo premalo...

Hrvoje Macanović znao je da ja kao urednica i komentatorica-početnica takvu priliku moram moći iskoristiti i naučiti nešto od dosta toga što još ne znam. Problem je riješen dogovorom da pomažem obojici komentatora i da pišem za novine priče „sa i oko stadiona“ te da honorar-

rom podmirim izdatke za boravak u Rimu. Funkcioniralo je!

U groznici zaposlenosti, ali i zadovoljstva da smo i mi aktivni sudionici prvog televizijskog prijenosa programa Olimpijskih igara u Rimu, sljedeće Igre nismo niti spominjali. MOO radi svoj posao - složene pripreme. Naime, XVIII. Olimpijske igre 1964. priredit će Tokio (izabran je za vrijeme 56. sastanka MOO-a, 26. svibnja 1959. u Münchenu).

Sve je teklo redom. Za dio tog zaista velikog pogona, za članove MOO-a završava 17. olimpijada, četiri godine priprema i rješavanja svih očekivanih i nenadano iskrsljivih problema. Za realizatore XVIII. Olimpijskih igara - veliki tehnički i programski posao tek počinje. A bilo je mnogo toga - posebno se to odnosilo na Japan...

U Europi, i u zemljama saveznicama, Drugi svjetski rat završen je u svibnju 1945. Za Japance rat je trajao još sedam godina - američka okupacija završena je bila 8. travnja 1952. mirovnim ugovorom koji su potpisali SAD i Japan, te zapadni saveznici i Europa. Japan nije dobio ni poziv da sudjeluje na prvim poslijeratnim Igrama u Londonu 1948. Temeljite promjene japanskog društva omogućile su organizirati novi nacionalni olimpijski odbor. MOO ga je potvrdio i primio u članstvo. Japanci uvode svakogodišnje obilježavanje Olimpijskog dana, a zatim su se, uz potporu vlade, kandidirali za domaćina Igara 1960. (koje su pripale Rimu). Rezultat glasanja članova MOO-a na sastanku u Parizu 16. lipnja 1955. bio je sljedeći: od sedam kandidata, Japan je sa četiri glasa bio posljednji. Za praštanje i zaborav bilo je prerano.

Da vrijeme i prilika čine svoje, potvrdilo se na jednom od sastanaka članova MOO-a u Tokiju povodom 3. Azijskih igara. Tom su prigodom oba japanska člana MOO-a - dr. Shingro Takaishi i dr. Ryotaru Azuma - predložili da se 55. sastanak MOO-a održi u Tokiju 14. svibnja 1955. Istog trena njihov prijedlog podržao je finski član MOO-a Erik von Frenkell. Prijedlog je usvojen i prvi put je sjednica MOO-a održana u Tokiju.

Najprije su se divili izgradnji nad kojom je bdio arhitekt Kenzo Tange, velikan svjetske arhitekture 20. stoljeća. Divljenju i pohvalama gostoljubivosti nije bilo kraja. A kruna svemu bilo je otvaranje velebne dvorane i kada je veliki zbor otpjevao olimpijsku himnu, što ju je Grk Samaras skladao za I. Olimpijske igre 1896. u Ateni. Ishod glasanja za domaćina Igara 1964., na sastanku MOO-a u Münchenu, 25. svibnja 1959., bio je: Tokio 34 glasa, Detroit 10, Beč 6 i Bruxelles 5...

PRVI EUROVIJSKI IZRAVNI PRIJENOS

Godina je 1961. i Tokio ima pred sobom još tri godine priprema. Članovima MOO-a je to vrijeme ispunjeno ozbiljnim poslovima.

Mi, Zagrebačka televizija, tehničko-programski korisnici njihovih priprema i realizatori Olimpijskih igara u Tokiju, to isto vrijeme ispunjavamo svakodnevnim programom. Jednostavno rečeno: nastojalo se koristiti sve bolju tehničku opremu i provjeravati iskustvo i znanje stečeno u Rimu 1960. To provjeravanje obilježeno je velikim događajem - prvim eurovijskim izravnim prijenosom! U Zagrebu 19. studenog 1961. na Gradskom stadionu u Maksimiru, nogometna utakmica Jugoslavija - Austrija 2-1(1-1). Reporter je bio Mladen Delić.

Natjecateljski dio športa, po čijem se kalendaru odre-

đu je i televizijska programska shema, postaje dio naših navika, gotovo javna obveza. A to povlači i obvezu plaćanja prava prijenosa. Tome se još pribrajaju troškovi slanja reportera na mjesto događaja i boravak tamo, a pribraja se i cijena posebne reporterske telefonske linije - uz već plaćenu sliku stizao je i međunarodni ton.

Kad je računovodstvo poslalo sveukupne troškove izravnih prijenosa, napravljen je popis športova i natjecanja koja imaju prednost. Odluka se temeljila na gledanosti i popularnosti športova. Usput, da se ne zaboravi, od 1. siječnja 1961. plaćala se i mjesečna pristojba za televizijski program, a zakon je obvezivao vlasnika da prijavi televizijski prijemnik.

„Neatraktivni športovi“ nisu brisani iz programske sheme, samo se moralo naučiti kako taj program dostaviti potrošaču jeftinije. Saznajemo za mogućnost *off-tube* komentiranja: plaća se pravo prijenosa i dobije slika i međunarodni ton, zatim se plati telefonska linija za takozvanog „vodiča“, a to je komentator s mjesta događaja. Ne šalje se dakle svoja komentatorska ekipa i ne plaća se komentatorsko mjesto. Zagrebački komentator, na primjer, sjedi u studiju u Šubićevoj ulici i kroz slušalice na ušima sluša komentar austrijskog kolege i prevodi za domaće gledaoce.

Nakon duge rasprave bilo je odlučeno da se posla komentatora prihvati simultani prevodilac njemačkog jezika. Jasno, iz zagrebačkog studija. Mi učimo kako se koristi *off-tube* postupak...

Prenosilo se tako svjetsko prvenstvo u alpskom skijanju. Nakon najave i eurovizijske špice, prevodilac je

National Jingu Stadium: svečanosti otvaranja prisustvovalo je 71 556 gledatelja

mirno počeo prevoditi, jasno i razgovijetno, obavijestio gledaoce „... da za koji trenutak počinje ovogodišnji POLAZAK najboljih svjetskih velemajestora alpske skijaške discipline POLASKA...“

Hrvoje Macanović i Milka Babović su u predvorju studija... Slušalice su na ušima. Hrvoje Macanović je stručni nadzornik-ocjenjivač a urednica športske redakcije kao učenica koja polaže dva ispita: novi način rada i znanje njemačkog jezika.

Pogledali su se i razumjeli - ABFAHRT je njemačka riječ za POLAZAK, ODLAZAK, ODHOD, ODVOŽENJE, ali i za disciplinu alpskog skijanja - SPUST. Naš prevodilac se ispričao da se nikada nije bavio športom i da je smetnuo s uma da jednostavno ne zna njemačko športsko nazivlje.

Nakon ove (ne)zgode bilo je jasno da *off-tube* komentar ne smije biti doslovni prijevod riječi stranog komentatora, već izvor aktualnih podataka onome koji sjedi u zagrebačkom studiju sa slušalicama na ušima. Hrvoje Macanović je objasnio: „Austrijski komentator ne mora učiti svoje gledateljstvo pravilima skijanja, dok naš mora! Dio našeg gledateljstva ne poznaje zimske športove...“

HRVOJE MACANOVIĆ – ŠEF-UREDNIK POOLA U LJUBLJANI

No, vratimo se na Olimpijske igre u Tokiju (10.10. - 24.10. 1964.) Tehničkih izravnih veza za prijenos slike iz Tokija u Europu (telekomunikacijski satelit Early Bird lansiran je pola godine kasnije 6. travnja 1965.) nije bilo. Slijedeći upute za članice Eurovizije, u Ljubljani se osniva JRT pool čiji je šef-urednik bio Hrvoje Macanović, a novinarka-komentatorica Milka Babović.

Prvi put u povijesti slika je avionima stizala u London, odakle su slika i međunarodni ton emitirani u EBU mrežu. Nije bilo tv-vodiča. Služili smo se agencijskim vijestima i radioprogramom kao informacijama za komentar (Mladen Delić izvještavao je iz Tokija za program Radio Zagreba). Zbog vremenske razlike, njegovi radijski izvještaji bili su još dragocijeniji za pool ekipu.

No, kada je 14. listopada 1964. smijenjen Nikita Hruščov, svi su kanali informacija športskih vijesti bili blokirani. Tih se dana pokazalo znanje i profesionalnost Hrvoja Macanovića - naučio nas je kako se snaći „jer novinar mora znati gdje će naći podatke, budući da se program mora nastaviti.“

I olimpijski program iz Tokija emitiran je redovito, svaku večer...

Cilj utrke na 10 000 m: zlato je iznenađujuće osvojio Bill Mills poručnik marinac, Indijanac iz plemena Lakota (to je bila prva zlatna olimpijska medalja na 10 000 m za američku atletiku). Tunizanin Mohammed Gammoudi ciljem je protrčao drugi, a Ron Clarke (Australija) je bio treći

Doajen hrvatskog športskog novinarstva

Prije sto godina rođen je doajen hrvatskog športskog, radijskog i televizijskog novinarstva, komentator i publicist Mladen Delić. Rođen je 15. siječnja 1919. u Sinju u kojem je položio gimnazijsku maturu 1937. U mladosti se kao talentirani športaš okušao u više raznih športskih disciplina, pa je tako 1934. bio prvak Dalmacije u višeboju, kao svestrani športaš vježbao je u Sokolu i igrao nogomet u sinjskom Junaku.

Nakon mature, u Beogradu je od 1938. do 1941. studirao pravo, a u istom gradu završio je i tzv. Tečaj za spremanje nastavnika za tjelesni odgoj.

U Zagrebu se nastanio 1941. i do 1945. radio je kao nastavnik tjelesnog odgoja i športa u Domobranskoj zastavničkoj školi. Usporedo je bio i član atletske kluba HAŠK. U razdoblju od 1945. do 1947. član je zagrebačkog košarkaškog kluba „Slavija“ i nastavnik u Višoj školi za fizičku kulturu, a 1952/53. u V. muškoj gimnaziji.

Poslove stručnog tajnika Fiskulturnog saveza Hrvatske obavljao je od 1947. do 1950., a 1952. godine bio je jedan je od osnivača svjetske atletske statističke organizacije ATFS (Association of Track and Field Statisticians). Osim toga bio je aktivan član predsjedništva i dugogodišnji tajnik Atletske saveza Hrvatske, član predsjedništva Atletske saveza Jugoslavije, dužnosnik u više športskih saveza te savezni atletske i košarkaški sudac. Iskazao se kao svestrani podupiratelj razvoja športa, od tenisa pa do kajaka.

Piše: **STJEPAN ZDENKO BREZARIĆ**

U povodu obilježavanja stote obljetnice rođenja legendarnog Mladena Delića, Zajednica športskih udruga grada Sinja i Hrvatsko društvo olimpijske filatelije i memorabilije iz Zagreba inicirali su njemu u čast uporabu prigodnog poštanskog žiga

Novinarstvom se počeo baviti 1945. u Ilustriranim fiskulturnim novinama, bio je dopisnik Borbe iz Zagreba od 1953. do 1955. Urednik Radio-Zagreba bio je od 1950. kada je utemeljio Sportsku redakciju. Prvi radijski prijenos imao je 1947., a prvi televizijski 28. studenog 1956. iz Londona prenoseći utakmicu Engleska – Jugoslavija (0-3) za Radio-Zagreb, ne znajući da istodobno govori i za TV.

Istaknuo se kao radijski reporter prije prelaska u Sportski program TV Zagreb. Jedan je od pionira športskog programa i na Hrvatskoj televiziji, na kojoj je radio 20 godina kao novinar, reporter, urednik i komentator od 1965. do umirovljenja 1984.

Ostvario je prvi izravni TV prijenos u Hrvatskoj i tadašnjoj Jugoslaviji jedne športske priredbe, komentirajući istodobno i za Radio Zagreb s nogometne utakmice Jugoslavija - Italija 12. svibnja 1957. sa stadiona u Maksimiru.

VIŠE OD 1500 PRIJENOSA IZ 36 ZEMALJA

Isticao se zvonkom bojom glasa, a izvješćivao je sa šest Ljetnih (1948., te sve u nizu od 1960. do 1976.) i sedam Zimskih olimpijskih igara (1956., te od 1964. do 1984.); sa sedam svjetskih nogometnih prvenstava te sa mnogih drugih športskih događaja diljem svijeta.

Sudjelovao je u više od 1500 prijenosa iz 36 zemalja sa četiri kontinenta u kojima je izvanredno i na tempe-

ramentan način prenosio ugodaj i atmosferu sa športskih terena. Istodobno je iskazivao temeljite pripreme, poznavanjem činjenica bitnih za športske prijenose, te spontan i emocionalni reakcijama. Komentirao je ponajviše atletiku i nogomet, a zbog neposrednosti i emotivnog pristupa bio je iznimno popularan kod slušatelja i gledatelja te uživao velik ugled u športskim krugovima. Ipak, definitivno ga je obilježio usklik "Ljudi moji, pa je li to moguće!" na kvalifikacijskoj nogometnoj utakmici između reprezentacija Jugoslavije i Bugarske 22. prosinca 1983. u Splitu koji je ostao zauvijek zapamćen kao dio kolektivne memorije. Ubrzo je taj usklik postao i dijelom svakodnevnog govora, ali i reklamni slogan kojeg nerijetko koriste i današnji novinari.

Uz športski i profesionalni angažman objavljivao je stručne priloge u časopisu *Povijest športa* (1971., 1972., 1978., 1982., 1991. i 1992.) te priredio i uredio više športskih publikacija: *Jugoslavenska atletika*, Zagreb, 1954., *Godišnjak Saveza sportova Jugoslavije*, Beograd, 1956.-1960., *Najbolji u Evropi*, Beograd, 1962., *Almanah jugoslovenskog sporta 1943-1963*, Beograd, 1964., 10 godina košarke u FNRJ (suautori Vjekoslav Juras i Šime Smoljan), Zagreb, 1976., *Dečastvo sportskih asova* (suautor), Beograd, 1982. i *Enciklopedija jugoslavenskoga nogometa*, Zagreb, 1984.

ŽIG U POŠTANSKOM UREDU SINJ

Dobitnik je više novinarskih nagrada i priznanja. To su Trofej Saveza za fizičku kulturu Hrvatske 1955., Nagrade za životno djelo „Otokar Keršovani“ Društva novinara Hrvatske 1976, Nagrade „Milan Milanović“ za životno djelo Saveza za fizičku kulturu Hrvatske 1980., Nagrade za životno djelo Udruženja sportskih novinara Jugoslavije 1981., Nagrade za životno djelo Hrvatskog zbora sportskih novinara 1994. i Trofej Hrvatskog zbora sportskih novinara 1999.

Nakon duge i teške bolesti preminuo je 22. veljače 2005. u Zagrebu u 87. godini života. Pred okupljenom

rodbinom, prijateljima, kolegama, športašima i športskim djelatnicima, tadašnji ravnatelj Hrvatske televizije Mirko Galić je na posljednjem ispraćaju rekao da je Mladen Delić obilježio televiziju, ali da je, unatoč tomu što je zadnjih 20 godina bio u mirovini, i ona obilježila njega.

U povodu obilježavanja stote obljetnice rođenja legendarnog Mladena Delića, Zajednica športskih udruga grada Sinja i Hrvatsko društvo olimpijske filatelije i memorabilije iz Zagreba inicirali su njemu u čast uporabu prigodnog poštanskog žiga 15. siječnja 2019. u poštanskom uredu Sinj.

Mladen Delić je neponovljiva figura u hrvatskom športskom novinarstvu, koji je na razne način doprinio razvoju hrvatskog športa, bilo kao športaš, športski djelatnik, novinar ili publicist. Jedinствен u emotivnom pristupu i neposredan u svakodnevnoj komunikaciji stvarao je športske mostove prijateljstva, uvažavanje u novinarskim krugovima i tijekom cijelog života djelovao na razvoju i popularizaciji hrvatskog športa.

Njegovo ime ostalo je u kolektivnoj svijesti hrvatskog športskog novinarstva, ali i šire – Delić je utkao put mlađim novinarskim naraštajima na komentatorskoj sceni. Živeći od športa i za šport ostavio je neizbrisiv trag u hrvatskom olimpizmu i športu općenito.

IZVORI:

Mirko Galić (gl. urednik), *Leksikon radija i televizije*, Hrvatska radiotelevizija i Naklada Ljevak, Zagreb, 2016.

Hrvatska opća enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2001.

Hrvatski bibliografski leksikon, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 1993.

Nogometni leksikon, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2004.

Bojan Purić, *Preminuo Mladen Delić – Sportnet* <https://sportnet.rtl.hr/vijesti/264441/ostali-sportovi/preminuo-mladen-delic/>, 22.02.2005.

Pokopan Mladen Delić – BBC www.bbc.co.uk/croatian/news/story/2005/02/050223_mladen_delic.shtml 23.02.2005.

Umro Mladen Delić – Večernji.hr <https://www.vecernji.hr/sport/umro-mladen-delic-803597>, 23.02.2005.

Alma Butia Car

(Teharje, 9. veljače 1929. – Zagreb, 20. veljače 2019.)

U Zagrebu je 20. veljače 2019. preminula olimpijka Alma Butia Car, posljednja hrvatska športašica koja je sudjelovala na Olimpijskim igrama 1948. u Londonu. Bila je jedna od prvih naših atletičarki s vrhunskim rezultatima.

U Celju je pohađala gimnaziju i 1947. maturirala, da bi diplomirala na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1956. Specijalizirala je fizikalnu medicinu, reumatologiju i rehabilitaciju 1967. godine, a 1977. je stekla status primarijusa.

Kao djevojčica bila je u rodnom Teharju (naselje nadomak Celja) članica Sokola u kojemu su njezini roditelji bili podupirajući članovi. Već se tada među vršnjacima isticala kao najbrža u trčanju. Nakon rata bila je članica Atletske sekcije Fiskulturnog društva u Teharju. Vrlo je brzo počela postizati zapažene rezultate u sprinterskim disciplinama: na prvenstvu Celjskog okružja u srpnju 1946. pobijedila je na 60 metara, a na 200 metara postigla je (uz pobjedu) i novi slovenski rekord – 28,2. Potom je na prvenstvu Jugoslavije u Ljubljani osvojila treće mjesto na 100 metara i dvaput je izjednačila slovenski rekord na sto metara (13,1).

Nakon spajanja celjskih klubova 1947. prelazi u Atletsku sekciju Sindikalnog fiskulturnog društva Kladivar, koju je vodio trener Fedor Gradišnik. Godina u Kladivaru bila je vrlo uspješna. Postala je prvakinja Slovenije na 100 metara, 200 metara i u štafeti 4x100 metara, a potom je u kolovozu postala u Celju i prvakinja Jugoslavije na 100 i 200 metara, dok je u štafeti 4x100 metara osvojila drugo mjesto.

Vrhunac sezone te 1947. godine ostvarila je na Balkanskim atletskim igrama u Bukureštu, gdje je već u prednatjecanju postigla novi rekord Jugoslavije i Balkana na 100 metara (12,8). Potom je u finalu osvojila zlatnu medalju, te u štafeti 4x100 metara i srebrnu medalju, pri čemu je također bio oboren državni rekord (51,6). U Celju je krajem rujna oborila državni rekord na 60 metara (8,0) i u štafeti 4x60 metara (32,0).

U finalu prvenstva Jugoslavije, održanom početkom listopada u Zagrebu, postavila je novi državni rekord na 200 metara (26,8) i s kolegicama iz Kladivara osvojila naslov ekipnih državnih prvakinja. Na kraju te godine, u tada još neslužbenoj anketi Narodnog sporta, bila je po izboru čitatelja proglašena za najbolju športašicu Jugoslavije...

Zbog odlaska na studij u Zagreb, Alma 1948. prelazi u Akademski atletski klub Mladost gdje trenira pod vodstvom Žarka Susića. Bila je prvakinja Hrvatske na 100 metara nekoliko godina zaredom; 1948., 1949., 1950. i 1951. Prvakinja je bila i na 200 metara 1950. godine, a 1953. i na 80 metara s preponama. Kao članica štafete Mladosti sudjelovala je u osvajanjima prvog mjesta na 4x100 metara od 1948. do 1951. godine.

U olimpijskoj godini 1948. osvojila je na prvenstvu Jugoslavije u Zagrebu naslov prvakinja na 200 metara. Potom, kao prva atletičarka rodom iz Slovenije, ali

članica zagrebačke Mladosti, nastupa na Olimpijskim igrama u Londonu, ali je u velikoj konkurenciji trkačica na 100 i 200 metara ispala u prednatjecanju.

U najboljoj je formi bila 1949. godine kada je sudjelovala u obaranju čak sedam državnih rekorda.

Na prvenstvu Jugoslavije, održanom u srpnju 1950. u Zagrebu, gubi naslov na 100 metara od Milice Šumak i na 200 metara od Emire Tuče, pa je dvaput druga, dok je s klupskim kolegicama obranila naslove prvakinja u štafetama.

Nastupila je na europskom prvenstvu u kolovozu 1950. u Bruxellesu gdje je na 200 metara ispala u prednatjecanju, a u štafeti osvojila šesto mjesto.

U listopadu 1950., s Mladosti je osvojila prvi od šest uzastopnih naslova ekipnih prvakinja Jugoslavije.

Alma Butia za reprezentaciju Jugoslavije ukupno je, od 1947. do 1955., nastupila 13 puta. Kao jedna od naših najuspješnijih atletičarki oprostila se krajem 1955. godine od službenih nastupa. Ukupno je u karijeri osvojila 14 naslova državne prvakinja u sprinterskim disciplinama i u štafetama, a uz to i sedam ekipnih naslova. Oborila je 18 državnih rekorda pojedinačno i u štafetama.

I nakon prestanka aktivnog natjecanja Alma je ostala vezana za atletiku. Za vrijeme Univerzijade u Zagrebu 1987. bila je voditelj medicinske službe za atletiku.

Alma Butia istinska je atletska legenda Hrvatske i rodne joj Slovenije.

Sahranjena je na zagrebačkom groblju Mirogoj.

(Jurica Gizdić)

4F - THE SPONSOR
OF THE CROATIAN
OLYMPIC COLLECTION
TOKYO 2020

4F

SPORTSWEAR EXPERIENCE

**MAKE
YOUR
WAY**

PRONAĐITE OSTALE 4F KOLEKCIJE
EKSKLUZIVNO U DUĆANIMA

 TOP SPORT

WWW.TOP-SPORT.HR

Međunarodni olimpijski odbor je, kako bi se to reklo, „zapri-segnuti“ vođa olimpijskoga pokreta. Nije potrebno dodati ono globalnog, jer olimpijski pokret u svojoj naravi „puca“ na cjelinu čovječanstva – definirajući u temeljnim načelima olimpizma bavljenje športom kao ljudsko pravo – bez razlike na „rasu, vjeru, politiku, rod“ kako stoji u petoj točki Temeljnih načela olimpijske povelje.

No, za razliku od ideologija koje će se pozvati na sličnu sveobuhvatnost, pokušavajući da u neke pojmove unesu određenu fluidnost, a da druge – osobito političke – što jače zacementiraju (kako smo se osvjedočili u tužnim olimpijskim

Piše: **RATKO CVETNIĆ**
Fotografije: **IOC, HOO**

Olimpizam ima dugu povijest otvaranja prema cjelini svoje „vizije i misije“. Jedno od područja na kojem se tijekom može jasno pratiti jest nesumnjivo i pitanje ravnopravnosti muškaraca i žena

Put žena do ravnopravnosti u športu

bojkotima osamdesetih), olimpizam ima dugu povijest otvaranja prema cjelini svoje „vizije i misije“. Jedno od područja na kojem se tijekom može jasno pratiti jest nesumnjivo i pitanje ravnopravnosti muškaraca i žena. U ovoj smo rubrici već u više navrata, s različitim povodima, rezimirali glavne točke toga procesa.

Za Pierrea de Coubertina je žensko sudjelovanje u olimpijskome pokretu bilo ograničeno na, manje-više, pljeskanje na tribinama („Žena je odmor ratnika“, rekao je Nietzsche kojeg se u to doba prilično slušalo), te se u toj vjeri nikad nije dao pokolebati.

No, iako su se već u Parizu 1900.

godine, žene natjecale u aristokratskim športovima poput tenisa i golfa, treba reći da su ingerencije MOO-a tada još u povojima, pa je program zavisio uglavnom od staleških preferencija samih organizatora Igara. Zamah emancipacije, koji je nastupio nakon Velikog rata u kojem su izginuli milijuni najzdravijih mladih europskih muškaraca, dovest će do toga da Međunarodni olimpijski odbor, i sam sve jači igrač u globalnom institucionalnom okružju, bude prisiljen priznati situaciju koja se ostvaruje na terenu. Tako je od Igara 1928. ženski program i službeno odobren pa su na olimpijskom stadionu u Amsterdamu po prvi puta videne olimpijke u današnjem smislu.

Novi rat donio je i nove perspektive: SAD, koji se pojavljuje kao prva svjetska sila, pridonijet će tome da se 1948. u Londonu vrata olimpijskog stadiona otvore crnim športašicama. Kad istočni blok svlada svoje animozitete prema olimpijskoj ideji – a svladat će ih čim Staljin shvati agitpropovsku dimenziju Igara, ono što je njegovom nekadašnjem obožavatelju Hitleru bilo sasvim jasno još 1936. - započet će jedna zanimljiva disciplina hladnoga rata koja postupno donosi nove standarde u rodnoj zastupljenosti športaša.

Dotad je vladala jednostavna proporcionalnost: što viši ekonomski standard zemlje, to više športašica u olimpijskom timu.

Uočivši prostor u kojem se postrojbe Zapada najtanje, istočni će blok dekretiranim velikim udjelom svojih športašica otvoriti utrku u športskom naoružanju na čitavom nizu fronti.

U konačnici to donosi niz novih športova i disciplina dostupnih ženama. Žene izlaze iz karantene „tradicionalno ženskih“ športova, ulaze u športove snage i izdržljivosti, zatim i u kontaktne i borilačke, pokazujući da argumentacija koja ih drži podalje od tih športova počiva na kulturalnim, počesto i ideološkim, a ne na znanstvenim razlozima.

Muškarac će uvijek biti brži od žene i podizati veći teret, ali to nije

argument kojim bi se sprječavalo da se žene međusobno utrkuju ili natječu u bacanju diska, još manje je to argument kad su u pitanju mješovite konkurencije.

Kad se 1984. Kina vratila u olimpijsku arenu, s dotad nezabilježnim udjelom od 46% žena u olimpijskoj vrsti, taj postotak doduše jest podigao ljestvicu, ali je ponovo skrenuo pozornost na komunistički ključ rodne ravnopravnosti.

Naime, sasvim je očigledno da autoritarna i totalitaristička društva, čak i kad na nižim razinama moći ukidaju tradicionalne rodne uloge, neće dopustiti ženi da se približi vrhovima moći. Potražite žene u trenutnom sazivu Centralnog komiteta kineske partije: koliko ih je

među 380 članova najviše vlasti? U Putinovoj administraciji nije mnogo bolje, niti je u Kremlju ikad bilo. Jedini koje žene otvoreno simpatizira (premda ne nužno na rukovodećim položajima) je, naravno, Donald Trump. Ali, ta bi nas činjenica malo skrenula s teme...

Sve je to u velikoj mjeri uzrokovalo velike promjene: London 1948. i London 2012. su, kako bi se pučki reklo, nebo i zemlja. U ovom drugom Londonu žene su prvi put nastupile u svim športovima, a sve zemlje sudionice – uključujući Saudijsku Arabiju, Katar i Brunej – nastupile su sa športašima oba spola.

A Hrvatska, kako mi stojimo u

S dodjele nagrada u zgradi UN-a u New Yorku, u nazočnosti predsjednika MOO-a Thomasa Bacha

tome „procesu“? Kad se sve sagleda, svakako nećemo ući među prve tri zemlje – gdje nas statistike stavljaju po kriterijima medaljaškog metala po glavi stanovnika – ali daleko od toga da bismo bili zadnji u (olimpijskom) selu.

Krajem 2017. godine, obilježavajući 20 godina svoga postojanja, o procesu je imala što reći i Komisija za ravnopravnost spolova u sportu. O tome je ponešto govorila i sama promjena imena Komisije – od pomalo patronizirajuće „skrbi za žene u sportu“ do današnjega naziva.

Jedan od učinaka jest svakako i to da u vrhu HOO-a, koji u svojim tijelima i dalje ima čvrstu mušku prevlast, ipak danas stoluju dvije potpredsjednice.

Nema sumnje da je i to jedno od postignuća Komisije kojoj su predsjedala velika imena hrvatskog sporta Katica Kaja Ileš (1997.-2000.), Iva Gavez (2001.-2004.), a kojom već petnaest godina ravna

Morana Paliković Gruđen, upravo jedna od dviju aktualnih potpredsjednica HOO-a.

Upravo u trenutcima zaključenja ovog broja „Olimpa“ iz Međunarodnog olimpijskog odbora stigla je vijest – pomalo očekivana, ali zato ništa manje radosna – da je upravo Morana Paliković Gruđen europska dobitnica nagrade Međunarodnog olimpijskog odbora „Trofej – žene i sport“.

Svečanost dodjele nagrada održana je u zgradi Ujedinjenih naroda u New Yorku, u nazočnosti predsjednika MOO-a Thomasa Bacha i UN-ove ambasadorice dobre volje Marte Vieira da Silva.

Obrazloženje naglašava da je potpredsjednica HOO-a „iskusan športski dužnosnik na mnogim poljima te vodeća osoba u Komisiji za rodnu ravnopravnost Europskih olimpijskih odbora. Gruđen je dala ključan doprinos za povećanje ženskih menadžerskih pozicija u europskim športskim udrugama,

Gender Equality in Sports

Achieving equality between men and women in sport is a process that can be traced back to the very beginning of the Olympics. Baron de Coubertin thought women were only on the stadium stands, but the consequences of the two world wars created a significant emancipatory energy that culminated in the London Games in 2012. The Croatian Olympic Committee follows the positive guidance of the IOC, which is reflected in the increasing presence of women in the governing structures, although the share of women still lags behind for their contribution to Croatian sport.

Ratko Cvetnić

kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini.”

Ne zaboravimo ni dosadašnje tajnice (Dubravka Lukić i Gordana Borko), ni jaka imena u aktualnom članstvu Komisije – drugu potpredsjednicu HOO-a Sandu Čorak, potom Daniru Bilić, prvu našu dobitnicu MOO-ovog kontinentalnog priznanja za žene u sportu, zatim olimpijku Mirnu Rajle Brođanac...

Na njima je nastavak procesa koji je programski definiran kao „podizanje svijesti o ulozi žena u športu, poticanje sustava istraživanja o ženama u športu, posebno s aspekta zdravstvenog, sociološkog, odgojnog, obrazovnog, ekonomskog i društvenog stajališta, poticanje uključivanja žena u procese odlučivanja, javnih medija na obradu problematike i druga bitna pitanja djelovanja žena u športu“.

A pravo muškaraca da im pri tome plješću na tribinama ionako nikad nije dolazilo u pitanje. ♦

Na OI u Londonu 2012. prvi put su žene nastupile u svim športovima

i sve zemlje sudionice – uključujući Saudijsku Arabiju, Katar i Brunej – nastupile su sa športašima oba spola

HOO-ova Komisija za ravnopravnost spolova u sportu 2017. obilježila je 20 godina rada

You complete us

Poreč

Istra, Hrvatska

**Pripreme profesionalnih
sportaša i rekreativaca**

Četiri sportska centra

**Zatvorena i otvorena
igrališta, teniski tereni**

**Hotelski smještaj i
prehrana prilagođeni
sportašima**

Biciklističke staze

Tjelesni odgoj u školi mora biti ugodan

Piše **GORAN VOJKOVIĆ**

Grupa znanstvenika s Iowa State University postavila je zanimljivu hipotezu: da li naši osjećaji, pozitivni ili negativni, za školskih sati tjelesnog odgoja imaju utjecaja na bavljenje športom ili aktivnošću u odraslom dobu

Svi mi imamo brojna sjećanja iz školskih dana – i lijepih i onih manje lijepih. Dani su to odrastanja, učenja ali i socijalizacije i pripremanja za odrasli život. No, mnogima su sjećanja vezana uz tjelesni odgoj u školi među najživljima: ljudi i nakon 20-30 godina vrlo živo opisuju ono što su radili na satovima tjelesnog odgoja, bilo im to ugodno ili ne.

Poznato je da se negdje dvije trećine odraslih u zapadnim zemljama ne bavi nekim športom ili aktivnošću (dodajemo uvijek i ovo „aktivnošću“ jer ako planinarite formalno se ne bavite športom). Brojevi su po zemljama različiti - u Hrvatskoj su vrlo loši, u Njemačkoj dobri, no činjenica je da moderni svijet sve više sjedi i da se sve manje kreće. Posljedice po zdravlje znamo.

Grupa znanstvenika s Iowa State University postavila je zanimljivu hipotezu: da li naši osjećaji, pozitivni ili negativni, za školskih sati tjelesnog odgoja (što je većini prvi korak u formalno vježbanje) imaju utjecaja na bavljenje športom ili na aktivnost u odraslom dobu.

Sastavili su anketu, posložili je po znanstvenoj metodologiji, zatražili

da se anketirani odrede prema vježbanju u školi i kako se danas osjećaju vježbajući, te kakve su im navike kretanja i aktivnosti, posebno vikendom.

Također, anketirani su zamoljeni da opišu jedan svoj događaj, najbolji ili najgori, s nekog od satova tjelesnog odgoja u školi. Anketa je javno objavljena, javilo se preko 1000 muškaraca i žena.

Ono što je odmah začudilo znanstvenike je da su sjećanja na sate školskog tjelesnog odgoja neobično živa i aktivna, posebno jer je dobna skupina anketiranih bila do 40 godina, dakle ljudi koji su zadnji sat tjelesnog imali prije više od dva desetljeća! Očito je da od školskih sati ne pamtimo toliko nastavu povijesti ili matematike, već kako su nam tekli sati tjelesnoga.

Da ne duljimo – pronađena je korelacija. Čini se da sjećanja ljudi sa sati tjelesnog odgoja dugoročno oblikuju njihovu želju za fizičkom aktivnošću. Oni koji nisu uživali u satima tjelesnog odgoja kao djeca, u odraslim godinama bitno manje vježbaju, a i navode kako ne planiraju baviti se fizičkim aktivnostima. Oni koji su te sate provodili

ugodno, kao odrasli se vikendom više kreću i aktivniji su.

Odgovori onih kojima sati tjelesnog odgoja nisu bili ugodni bili su različiti. Nekima je smetalo što

Oni koji nisu uživali u satima tjelesnog odgoja kao djeca, u odraslim godinama bitno manje vježbaju, a i navode kako ne planiraju baviti se fizičkim aktivnostima

su ih redovito birali zadnje u neku ekipu, drugi su se bojali da se ne osramote, nekima je bilo neugodno skidati se pred drugima, a neki su čak doživljavali i različite oblike nasilja.

Istraživanja se očigledno trebaju nastaviti budući da je ovdje sudjelovalo 1000 ljudi koji su se sami prijavili, a kod takve prijave metodološki je moguće da se jave uglavnom oni s jačim emocijama o nekom događaju, bilo pozitivnim ili negativnim.

Unatoč dijelom nepreciznoj metodologiji (što ne mora značiti ništa loše kod prvog istraživanja ovakvog tipa, jer znači i poziv za nova istraživanja), može se sa sigurnošću zaključiti kako postoji korelacija između ugodno provedenih sati tjelesnog odgoja i kasnijeg bavljenja fizičkim aktivnostima.

Kada tome dodamo koliko bolesti danas uzrokuje nedovoljno kretanja, slobodno možemo reći kako kvalitetan tjelesni odgoj kojeg učenici vole, posljedično dovodi do toga da se u predstojećim godinama mogu uštedjeti milijarde državnim zdravstvenim fondovima te dovesti do zdravije nacije.

Autori studije na kraju preporučaju da se školski tjelesni odgoj više bavi aktivnostima, a manje natjecanjima, u smislu da se na satovima tjelesnog odgoja sastavi ne biraju po kvaliteti nego slučajno. Također ne treba previše često raditi formalne testove jer to demoralizira dio učenika.

Preporučaju kod mlađih čak i uvoditi druge aktivnosti za one koji se na klasičnim satima tjelesnog odgoja osjećaju neugodno. Autori tako navode kako, primjerice, i rad u školskom vrtu predstavlja fizički rad. Ukratko, stvar je da tjelesni odgoj u školi mora biti zabavan!

Nešto je to kao i čitanje: ako djecu naučimo da vole čitati, čitat će cijeli život, a ako im primjerice dosadnim lektirama „ogadimo“ knjigu, vrlo teško ćemo ih privući. Tako je i s tjelesnim odgojem – mora biti veseo, učenici se moraju osjećati ugodno i onda će se postići cilj. Nije cilj da jedna manjina ostvari dobre rezultate, a većini bude svejedno ili još gore – da zamrže fizičku aktivnost.

Svakako je to tema za razmišljanje, ali i nova istraživanja. Ovo je konkretno popularizirano u članku

Physical Education Class Has To Be Fun

My Best Memory Is When I Was Done with It: PE Memories Are Associated with Adult Sedentary Behavior – is a scientific article that updated an interesting topic of whether adult behavior connected with movement and recreational involvement in sports is related to how they experienced physical education in the school.

The results showed a correlation: the one who liked physical education is later more physically active. Therefore, authors suggest that physical education classes must be more fun and equally involve everything and the main goal must be to have the children love physical activity.

Goran Vojković

„How You Felt About Gym Class May Impact Your Exercise Habits Today“ u novimama The New York Times.

A onaj koga zanima izvorno istraživanje, ono je objavljeno u Translational Journal of the American College of Sports Medicine (najlakše je da „proguglate“ po naslovu: My Best Memory Is When I Was Done with It: PE Memories Are Associated with Adult Sedentary Behavior). ♦

Šport i održivi razvoj

Piše: SAŠA CERAJ

Fotografije: IOC

Dugoročni strateški cilj MOO-a je do 2030. godine uspostaviti učinkovite strategije smanjenja emisija ugljičnog dioksida za sve projekte i športske priredbe uključujući i Olimpijske igre, a sve u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma

Što će sudbina donijeti za sto godina od danas – te daleke 2018. godine? Naoružana baš kao i mi s neograničenim primjenama rastućeg znanja, ljudska evolucija postala je neobično brza, a nikad prije nije bila tako nepromišljena i besmislena čak i za dugoročne prognoze. Jedna stvar koja je izvjesna jest da upravo na nama leži velika odgovornost. Ostavština koju će donijeti 2018. godina ovisit će uglavnom o tome što će odlučiti ljudi iz 1918. godine i vrijednosti našeg vremena. Pobrinito se da naša djeca nemaju razloga patiti u 2018. godini i da ćemo im osigurati nasljeđe mudrosti, energije i časti, koje će biti dodatno obogaćene našim vrlinama, našom postojanošću, našom odanošću i našom žrtvom.”

Navedeni citat riječi su Pierrea de Coubertina koje je to zapisao prije sto godina, a na kojima se i danas pri vođenju Međunarodnog olimpijskog odbora, predsjednik Thomas Bach nadahnjuje. Osim što tekst dolazi iz bogate baštine i ostavštine utemeljitelja modernog olimpijskog pokreta, predstavlja i odjek jedne snažne misli, čovjeka i vremena, a koja bi svakako trebala i nadalje biti relevantna u olimpijskom pokretu današnjice.

Poštujući temeljna načela olimpizma kao pokreta, MOO i u 21. stoljeću nastavlja promicati šport kao ključno sredstvo pri utjecaju na pozitivne promjene u društvima i zemljama diljem svijeta. Upravo zbog pozitivnih karakteristika koje šport i olimpizam donose, na olimpijskom pokretu leži posebna odgovornost za stvaranje uvjeta i promocije pozitivnih vrijednosti – kako u športu i olimpijskom pokretu, tako i u društvu.

Iz navedenog razloga održivost, vjerodostojnost i pružanje podrške mladim športašima predstavljaju jedan od tri temeljna stupa Olimpijskog plana 2020. (*Olympic Agenda 2020*) čime je održivost postala prioritet za sve aktivnosti MOO-a i cijelog olimpijskog pokreta. Također, potrebno je naglasiti kako su značaj športa u društvu priznali i Ujedinjeni narodi 2015. godine kada je šport istaknut kao važan čimbenik za postizanje ambicioznih ciljeva održivog razvoja čime se MOO još odlučnije nastavio truditi kako bi održivost postala sastavni dio svih njenih aktivnosti.

U skladu s tim, MOO je osnovao Povjerenstvo za održivost i naslijeđe, kojim predsjeda princ Albert II., a Povjerenstvo je predložilo cijeli niz

CLIMATE CHANGE

URBAN
AND REGIONAL
POLICIES

mjera i strategiju održivosti krovne olimpijske organizacije u kojoj su izložena načela rada MOO-a, Olimpijskih igara i olimpijskog pokreta u pogledu održivosti.

Upravo na temelju ove inicijative, održivost je postala sastavnicom procesa planiranja, kandidature, pripreme, održavanja i ostavštine Olimpijskih igara u zemljama i gradovima domaćinima.

Zahvaljujući reformama koje je donio Olimpijski plan 2020. (*Olympic Agenda 2020*), MOO je implementirao novu filozofiju i pristup organizaciji Olimpijskih igara, te pred Igre postavio izazov putem kojeg bi Igre postale katalizatorom održivog razvoja gradova domaćina, a samim time i jedan od važnih promicatelja održivog razvoja na globalnom planu.

Osim uvođenja održivosti u same Olimpijske igre, MOO je i vlastitim primjerom pokazao značaj održivosti, te su tako načela održivosti u potpunosti integrirana u svakodnevno poslovanje i sve aspekte dizajna i izgradnje Olimpijske kuće - nove

MOO je zajednički s organizacijskim odborima Olimpijskih igara Tokio 2020. i Pariz 2024. te različitim športskim organizacijama i podrškom športaša diljem svijeta, potpisao okvirni sporazum obvezavši se provoditi i poticati načela vezanih uz klimatske promjene u svijetu

zgrade sjedišta MOO-a u Lausanni - koja će svoja vrata otvoriti na simboličan datum 23. lipnja 2019. godine prilikom proslave Olimpijskog dana i 125. godišnjice utemeljenja Međunarodnog olimpijskog odbora.

Kako za MOO održivost predstavlja ne samo važno pitanje povezano s Olimpijskim igrama, već i široki spektar različitih aktivnosti putem kojih je moguće utjecati na sutrašnjicu, krovna olimpijska organizacija uključila se i preuzela vodstvo u inicijativi UN-a pod nazivom *Sports for Climate Action Initiative*, putem koje želi utjecati na razvoj različitih akcija u športskim organizacijama, usmjerenih na pružanje podrške i

pomoći zabrinjavajućem problemu klimatskih promjena diljem svijeta.

Inicijativa dolazi od Ujedinjenih naroda - United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), koje u partnerstvu s MOO-om žele svijetu športa otvoriti mogućnosti utjecaja na ovo važno globalno pitanje posebice putem konkretnih obveza i partnerstva, uz primjenu i u skladu s Pariškim sporazumom.

Primjetno je zadovoljstvo koje u MOO-u vlada zbog preuzimanja vodeće uloge u skladu s klimatskim promjena, a utemeljenje ove akcije MOO vidi u svojem globalnom dose-

gu i utjecaju na milijune ljudi širom svijeta, te športu kao snažnom sredstvu putem kojeg je moguće inspirirati i potaknuti promjenam u društvu.

Iako se postavlja pitanje što bi to šport konkretno mogao učiniti i utječu li klimatske promjene i na šport, ipak je moguće utvrditi kako klimatske promjene već uvelike utječu na šport i športska natjecanja.

Evidentno je to kod zimskih športova i Zimskih olimpijskih igara gdje se sve češće može vidjeti otkazivanje utrka zbog pomanjkanja snijega i sve viših temperatura, ali i kod ljetnih športova zbog nepredvidivih vremenskih prilika i prognoza te visokih temperatura, što športašima, organizatorima, ali i gledateljima stvara otegotne okolnosti.

Iz navedenih se razloga projektom *Sports for Climate Action Initiative* poziva športski svijet kako bi zajednički razvio akcijski program namijenjen klimatskim promjenama, poštujući pet načela: promicanje veće odgovornosti za okoliš, smanjenje ukupnog utjecaja na klimu, obrazovanje za različite projekte povezane s klimom, promicanje održive i odgovorne potrošnje te zagovaranje klimatskih aktivnosti putem komunikacije s ciljem korištenja športa za poticanje svijesti o klimi na globalnom planu.

Na temelju poziva izvršne tajnice UN-a za klimatske promjene Patricije Espinosa koja je istaknula da MOO predstavlja „moralno vodstvo, a budući da šport dotiče svaki presjek društva, upravo MOO može potaknuti pozitivne promjene širom svijeta te iskoristiti značajan svjetski leaderski položaj kako bi pomogao riješiti najveći izazov našeg vremena - klimatske promjene“, MOO je zajednički s organizacijskim odborima Olimpijskih igara Tokio 2020. i Pariz 2024. te različitim športskim organizacijama i podrškom športaša diljem svijeta, potpisao okvirni sporazum obavezujući se provoditi i poticati načela vezanih uz klimatske promjene u svijetu.

Kako bi sporazum podržao i konkretnim putem, MOO je pokrenuo

dva projekta u obliku praktičnih vodiča pod nazivom *Carbon Footprint Methodology for the Olympic Games and Paralympic Games* (koji pruža detaljne smjernice organizacijskim odborima o mjeranju ugljičnog dioksida na Olimpijskim i Paraolimpijskim igrama), te *Sports for Climate Action*, objavljen u suradnji s UNFCCC-om (koji ima za cilj pružiti olimpijskom pokretu općenito razumijevanje pitanja vezanih uz klimatske promjene i upravljanje emisijama ugljičnog dioksida).

Dugoročni strateški cilj MOO-a je do 2030. godine uspostaviti učinkovite strategije smanjenja emisija ugljičnog dioksida za sve projekte i športske priredbe uključujući i Olimpijske igre, a sve u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma. Sukladno tomu, MOO kao vlasnik Olimpijskih igara, traži od organizacijskih odbora Igara razvijanje planova upravljanja ugljičnim dioksidom, uključujući akcije za promicanje niskougljično-dioksidnih rješenja i kompenzaciju emisija stakleničkih plinova.

S druge strane, da bi vodio ovaj projekt vlastitim primjerom, MOO kao krovna olimpijska i športska organizacija uveo je mjere za smanjenje emisije ugljičnog dioksida i kompenzira emisije zahvaljujući službenom CO₂ partneru, tvrtki „Dow“.

UN-ova Konferencija o klimatskim promjenama (COP24) koja se održala od 2. do 14. prosinca prošle godine u poljskim Katowicama približila je svijet programu Pariškog sporazuma i ograničavanju rasta globalnih temperatura za 1,5 stupnjeva Celzijusa u 21. stoljeću.

Prije sto godina Coubertin je ostavio podsjetnik međunarodnom olimpijskom pokretu moralno ga obavezujući kao privremenog skrbnika njegove velike baštine. Hoće li MOO imati snage nositi odgovornost i preneti Coubertinovu olimpijsku ostavštinu na sljedeće naraštaje i hoće li ona biti obogaćena „vrlinama, postojanošću, odanošću i žrtvom“ bit će iznimno zanimljivo pratiti... ♦

Literatura:
www.olympic.org

Sustainability – the priority for the Olympic Movement

Respecting the basic principles of Olympism as a movement, the International Olympic Committee continues promoting sport as a key instrument in influencing the positive changes in societies and countries around the world in the 21st century as well.

Precisely because of the positive features that sports and Olympism bring, the Olympic Movement has a special responsibility in terms of creating the conditions and promoting positive values – not only in sports and in Olympic Movement but also in the society.

For this reason, sustainability, credibility and supporting young athletes are one of the three basic pillars of the Olympic Agenda 2020, making thus sustainability a priority for all the activities of the IOC and the whole Olympic Movement.

Owing to the reforms made by the Olympic Agenda 2020, the International Olympic Committee has implemented a new philosophy and new approach to the organization of the Olympic Games by placing a challenge before the Olympic Games through which the Olympics would become a catalyst for the sustainable development of host cities and thus one of the important promoters of sustainable development on the global scale..

As for the International Olympic Committee sustainability is not only an important issue related to the Olympic Games, but also a wide spectrum of various activities that could influence the tomorrow, the Olympic umbrella organization got involved and took over the leadership in the UN initiative called the Sports for Climate Action Initiative through which one wishes to influence the development of various activities in sports organizations aimed at providing support and assistance to the alarming climate change problem worldwide.

The initiative comes from the UN - United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) – that wishes, in co-operation with the International Olympic Committee, to open to the world of sports the possibilities to influence this important global issue, in particular through concrete commitments and partnerships, in line with the Paris agreement.

Saša Ceraaj

Igra borbe je toliko ugrađena u naš genetski kod, možda čak i više od običnog nadmetanja u trčanju, skakanju itd., jer takvu igru prakticiraju

Pisani tragovi o hrvanju započinju

Pankaracija

Hrvanje u starom Egiptu

inače ima bogove i heroje kao izumitelje gotovo svih disciplina, pa je tako, primjerice, Apolon „izumio“ boks ili šakanje, Jazon pentatlon itd.).

Hrvanje je u staroj Grčkoj bilo jako popularno i rašireno. Svi slobodni mladi Grci prakticirali su ga u gimnazijima, postojali su jednostavni oblici hrvanja za dječake već od dvije godine starosti, a hrvale su se čak i žene - zapisano je da su se mlade Spartanke borile na hrvačkim borilištima.

Na programu antičkih OI

hrvanje je bilo jedna od glavnih sportskih događaja - kao samostalna disciplina, kao kruna pentatlona ili petoboja (za koji se pretpostavlja da su sve discipline bile eliminacijske i završavale s dvojicom finalista i hrvačkim susretom koji je odlučivao pobjednika) te u sklopu pankracija (varijanta slobodne borbe koja je također bila na programu antičkih OI).

Postojala su dva oblika hrvanja – „uspravno“ hrvanje (*orthia pale*, *orthopale* ili *stadia pale*) i „valjajuće“ ili „zemljano“ hrvanje (*alindesis* ili *kylisis* ili *kato pale*). U prvom, uspravnom hrvanju, borac je samo trebao suparnika oboriti na pod tri puta i to je bio dovoljan kontakt sa tlom bilo kojeg dijela tijela iznad koljena.

U drugom je pak obliku hrvanja, onom „zemljanom“, borba nastavljana i nakon obaranja na tlo, sve dok jedan od boraca nije priznao poraz i to podizanjem kažiprsta ili kažiprsta i srednjaka. U tom smislu ovo drugo hrvanje bilo je slično pankraciju, osim što hrvač nije smio udariti svojeg protivnika. Osim udaraca, zabranjeno je bilo i hvatanje za genitalije, griženje protivnika i izlaženje izvan borilišta (u tom slučaju suci bi borce vratili na sredinu i oni bi nastavljali u istom položaju i hvatu u kojem je borba prekinuta). S druge strane, lomljenje kostiju nije bilo zabranjeno, pa je tako Leontiskos iz Mesena na Siciliji redovito pobjeđivao na način da je protivniku polomio prste, a takvom pobjedom je jednom osvojio i Olimpijske igre.

Sicilijanci su inače bili vrlo vješti u tehničkom aspektu hrvanja te su imali reputaciju pomalo nečasnih

boraca. Svaki je grad i pokrajina imao svoju specifičnu metodu hrvanja po kojoj je bio poznat i kojom se ponosio. Spartanci su na primjer (potpuno suprotno od Sicilijanaca) uvijek pokušavali pobijediti isključivo na snagu, ne koristeći tehniku i „trikove“. Epigram na grobu jednog spartanskog hrvača kaže: Ostali koriste trikove, ali ja pobjeđujem snagom kako i pristoji spartanskom sinu.

čin ih sve ubijao. Herkul je shvatio da je Antaios nepobjediv dokle god je u kontaktu s tlom (budući da je Gea, božica zemlje, njegova majka) te ga je uhvatio oko struka, digao s tla i na taj način odvojio od njegove majke i tek tada bacio na zemlju. Takvo poetsko opisivanje boraca i njihovih osobina (nekome više leži borba u parteru, drugome nešto drugo itd.) može se doista pronaći samo u antičkoj Grčkoj...

Žene su se na OI počele natjecati tek 2004., gotovo tri tisuće godina nakon Spartanki koje su, koliko nam je poznato, prve žene koje su se bavile hrvanjem...

Hrvanje na OI 1904.

U palestri (vježbaoni) su postojala i dva odvojena terena za dvije vrste hrvanja.

Borilište za uspravno hrvanje

bilo je sloj pijeska na rahloj zemlji, dok se zemljano hrvanje odvijalo na vlažnom tlu, zapravo u blatu. O hrvanju u staroj Grčkoj mogle bi se ispisati stotine stranica, pa je teško ukratko i površinski objasniti sve nijanse i kompleksnost tog, tamo i tada sveprisutnog, masovnog i nevjerojatno popularnog sporta, ali za kraj još samo mali „štiklec“. Antaios, sin boga Posejdona, u zemljanom je hrvanju bio silno uspješan. Bacao je protivnike na tlo nakon čega bi padao i sam na njih svojom silnom težinom (bio je poludiv) i na taj na-

Kroz srednji vijek hrvanje je u nekom obliku opstalo u sustavu tjelesnog odgoja aristokracije, prvenstveno radi svoje upotrebljivosti u ratovanju.

Dosta ga u 11. stoljeću oživljavaju ponajprije vojnici križarskih ratova, a zatim i seljaci i obrtnici koji nisu imali pravo nositi oružje pa su se služili hrvanjem kao sredstvom obrane i napada. Današnji grčko-rimski stil nastao je u 15. stoljeću u francuskoj oblasti Rhone i Garhonne na način da su uzeti pozitivni etički principi hrvanja drevnih Grka, a zabranjeni svi opasni i bolni zahvati te borba s hvatom za noge, kao i korištenje nogu.

Prvu knjigu o hrvanju, „Ringerkunst“, napisao je 1539. Fabian von

Auserwald, a ilustracije je izradio jedan od najpoznatijih slikara toga razdoblja Lucas Cranach mlađi. Velik doprinos razvoju hrvanja dali su predstavnici filantropističke pedagogije i poznati prosvjetitelji John Locke, Komensky, J.J. Rousseau, Basedow, Gots-Muths Jahn i mnogi drugi, koji su hrvanje smatrali izvanrednim sredstvom tjelesnog odgoja.

Sve u svemu, krajem 18. stoljeća hrvanje je u Europi bilo prilično rašireno, a nadmetanja su organizirana na trgovima gradova, livadama, ili u blizini gostionica gdje su se hrvači na licu mjesta dogovarali po kojim će pravilima voditi borbu.

U 19. stoljeću s jedne strane imamo amatersko hrvanje kao popularan

Ilustracija Lucasa Cranacha iz knjige "Ringerkunst" Fabiana von Auserwalda

šport u školama i atletskim klubovima na tragu ranije spomenutih prosvjetitelja, ali s druge strane iznimno je bilo popularno i rašireno i profesionalno hrvanje za zabavu publike.

Ovo drugo hrvanje, povezano sa zabavom za široke mase, započelo je u Francuskoj u 30-im godinama 19. st. Godine 1848. francuski zabavljač Jean Exbroyat formirao je i prvu modernu hrvačku cirkusku trupu. Iz tog razdoblja datiraju i nadimci „lomitelj kostiju“, „najjači čovjek na svijetu“, „čovjek koji jede olovo“ i tome slično. Takvi borci izazivali bi nekoga iz publike da ih obori za određenu svotu novaca i naravno da je u sve bilo uključeno i klađenje, a sve je skupa naravno puno više ličilo na cirkus nego li na šport.

U tim je predstavama bilo puno uzbuđenja, ali i humora kada bi se hrvači našli u „prebliskim“ položajima. Zanimljivo je primijetiti da su takve polusimulirane i lažno pregrube borbe koje i danas imaju veliki broj gledatelja, bile popularne još od samih početaka.

Prvo hrvačko svjetsko prvenstvo organizirao je pariški Journal des sports 1898. godine u Parizu uz sudjelovanje 30 hrvača. Pobjednik je bio Francuz Paul Pons koji je 1905. u Parizu otvorio i školu hrvanja koja je dala veliki doprinos razvoju grčko-rimskog stila. U toj školi gdje su polaznici bili športaši iz cijelog svijeta, izučavale su se različite vrste hrvanja još od razdoblja antike.

Sve do početka 20. stoljeća

športovi snage (hrvanje, dizanje utega, bacanje kugle, bacanje diska i potezanje užeta, koje je, usput rečeno, svojedobno također bilo na programu modernih OI) bili su povezani. Prva Svjetska hrvačka federacija osnovana je 1905. god. u Duisburgu, na inicijativu Njemačkog atletskog saveza. To je, vjerojatno, dovelo do uvođenja težinskih kategorija po prvi put, što je bilo iznimno važno za daljnji razvoj hrvanja.

Na prvim modernim olimpijskim igrama 1896. godine u Ateni, u glavni dio programa uvršteno je i hrvanje grčko-rimskim načinom. Natjecalo se svega pet hrvača u samo jednoj težinskoj kategoriji, a pobjednik je postao Nijemac Schumann svladavši u finalu Grka Tsitasa. Na II. Igrama 1900. u Parizu hrvanje nije bilo na programu, ali na svima ostalima ponovno jest.

Slobodni način hrvanja definitivno se odvojio od grčko-rimskog hrvanja na OI 1908. u Londonu, kada su na programu bile obje discipline, svaka sa svojim jasno definiranim pravilima, a žene su se na Olimpijskim igrama počele natjecati tek 2004. - gotovo tri tisuće godina nakon Spartanki s početka priče, koje su, koliko nam je poznato, prve žene koje su se bavile hrvanjem... ♦

LITERATURA:

AA. VV. Enciklopedija fizičke kulture, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1977.

AA. VV. The Olympic Games in Ancient Greece, ur. Iris Douskou, Ekdotike Athenon, Atena, 1982.

Richard Holt, Sport and the British: A Modern History, Oxford University Press, 1992.

Wrestling - a sport with a very long history

The forerunner of wrestling in the sense of "fake" close combat (fake because it is friendly and there is no intention of really hurting an opponent) is so deeply immanent to a man that it is an inevitable part of growing up. Just as there is any man who did not race with his peers in the childhood, there is no one who has ever "fought" in a friendly manner with his brothers, dad, mom or peers. Given the fact that the forerunner of wrestling in some form is a part of every culture and civilization, the history of wrestling is very long and complicated and it goes back to the prehistoric period. Mostly, in every part of the world there are some local

Paul Pons

forms of folk wrestling and of course, they are related to the culture they derive from. First written evidence of wrestling can be found in the ancient classical epics, such as Mahabharata and in Homer's works, who first gave a detailed description of wrestling in Iliad and Odyssey, where entire passages describe the wrestling of heroes. Wrestling in old Greece was very popular and widespread. All free young Greeks practiced it in gymnasiums, there were simple forms of wrestling for boys already at the age of two and even women were wrestling - it was written that young Spartan women fought on wrestling arenas.

Throughout the Middle Ages, wrestling has somehow survived in the system of physical education of the aristocracy primarily for its usability in warfare. In the 19th century, on one hand there was amateur wrestling as a popular sport in schools and athletic clubs on the path of philanthropist pedagogy and enlightenment and on the other hand there was extremely popular and widespread professional wrestling for public entertainment.

At the first modern Olympics in 1896 in Athens, the main part of the program also included wrestling in Greco-Roman style. At the second Olympics in 1900 in Paris wrestling was not included in the program, but at all the further Olympics it was readmitted.

Ana Popović

Hrvatski gimnastički savez, koji potiče, promiče i skrbi se za športsku, ritmičku i sve ostale vrste gimnastika koje su u sustavu djelovanja Međunarodnog gimnastičkog saveza (FIG) kao oblici općeg tjelovježbenog sustava, sljednik je Saveza hrvatskih sokolskih društava, osnovanog 6. studenoga 1904. godine u Sušaku. Upravo je taj dan izabran i kao Praznik hrvatske gimnastike.

Kao jedan od osnivača, Hrvatski gimnastički savez (HGS) sudjelovao je 10. rujna 1991. u osnivanju Hrvatskog olimpijskog odbora. Savez danas ima 52 članice: 36 ih se bavi športskom, a 16 članica ritmičkom gimnastikom.

Da nema rada bez weba odavno nam je svima jasno, potvrđuju naše sugovornice iz HGS-a, glavna tajnica Saveza Iva Murat-Koić i novinarka Lana Krušnik iz odnosa s javnošću. Stoga je iznimna pozornost posvećena i prisutnosti HGS-a na mreži, na adresi hgs.hr, gdje se nastoji pružiti što više informacija o aktivnostima, postignutim rezultatima te svim ostalim aktualnostima i događajima vezanim uz gimnastiku.

No, HGS ide i korak dalje jer se, kaže nam u uvodu glavna tajnica Saveza, vremena i dalje mijenjaju. „Možemo slobodno kazati da ono što su nekad bile mrežne stranice organizacija, danas sve više postaju profili na društvenim mrežama.

Kao i sve ostalo u životu, i one imaju svoje nedostatke, ali i prednosti, tako da ne možemo reći da nam samo olakšavaju posao, međutim definitivno ga pospješuju“, dodaje Lana Krušnik.

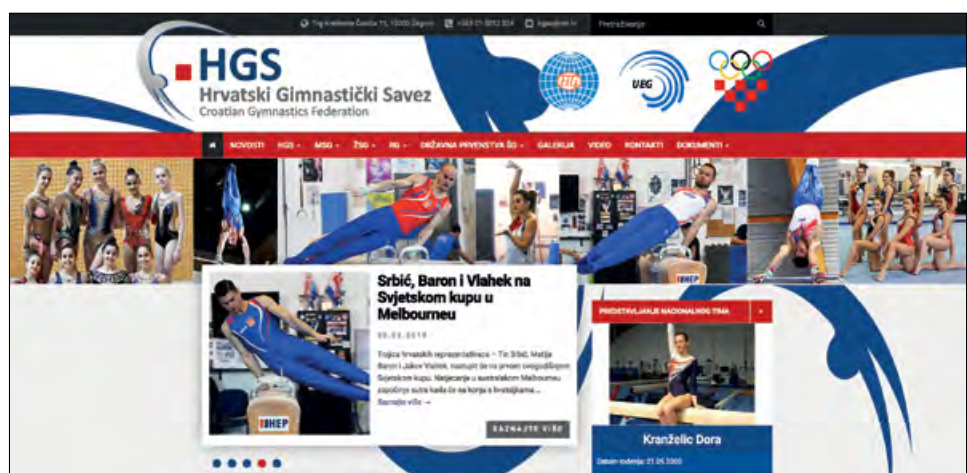
Koliko je zanimanje za gimnastiku među djecom i raste li s uspjesima hrvatskih gimnastičara, pitamo glavnu tajnicu.

— Kad je riječ o popularnosti gimnastike i interesu djece, intenzivan je napredak postignut upravo u posljednjih desetak godina, otkako bilježimo vrhunske rezultate. U konkurenciji gimnastičkih velesila kao što su Kina, Japan, Rusija, Sjedinjene Američke Države...,

Hrvatski gimnastički savez ima vrlo ažurne mrežne stranice, no ide i korak dalje, okrećući se sve više svojim profilima na Facebooku i Instagramu. Zahvaljujući postignutim rezultatima i modernim medijima, gimnastika doživljava promociju kakvu zaslužuje, a to prepoznaju i sponzori

Odskok prema društvenim

Da bi se našle vijesti o našim gimnastičarkama i gimnastičarima, dovoljno je otići na službene stranice HGS-a

Hrvatska ima pobjednika Svjetskog kupa, europske i svjetske prvake, olimpijskog doprvaka, što je pobudilo interes javnosti za ovaj šport, pa tako i za uključivanje djece u sve vrste gimnastičkih programa. Danas možemo s ponosom istaknuti da je u sve programe športske i ritmičke gimnastike naših članica, od rekreativnih do vrhunskih, uključeno više od 5000 gimnastičara i gimnastičarki, čime je njihov broj u prošlom razdoblju gotovo udvostručen.

Idu li organizacijske promjene ukorak s dobrim rezultatima i sve većim zanimanjem djece, odnosno

stvaraju li se uvjeti za postizanje vrhunskih rezultata? Prema riječima Ive Murat-Koić, znatan je iskorak prema njihovom poboljšanju, ali ne možemo govoriti o zadovoljavajućim uvjetima u svim sredinama:

— Uz postojanje vrhunskih uvjeta u Nacionalnom gimnastičkom centru u Nedelišću, izgrađen je i gimnastički centar u Osijeku. Trenutno je u izgradnji gimnastička dvorana u Lučkom, zadovoljavajući uvjeti stvoreni su i u Zadru, no velika većina ostalih klubova nema vlastitih gimnastičkih dvorana, već se koriste školskim, dok oni koji se bave vrhunskom gimnastikom i

koji imaju vlastiti prostor, primjerice u Splitu i Rijeci, ne mogu njih biti zadovoljni. Nadamo se da ćemo i u ostalim sredinama uspjeti ostvariti barem minimalne uvjete za bavljenje gimnastičkim sportom u vlastitim prostorima.

Stvaranje preduvjeta za kvalitetan rad Saveza zahtijevalo je uvođenje određenih organizacijskih promjena – od načina funkcioniranja tijela i odbora Saveza, do osiguravanja uvjeta za ostvarivanje vrhunskih rezultata.

— **Koliko se u tome uspjelo** govore naši rezultati, koji nisu samo posljedica navedenih promjena, već kvalitete struke, trenera i sportaša, njihovog entuzijazma i ljubavi prema ovom sportu. O adekvatnom praćenju ostvarenih rezultata u materijalnom, odnosno financijskom smislu teško je govoriti jer dijelimo sudbinu cijelog hrvatskog sporta – kaže glavna tajnica.

Na mrežnim stranicama HGS-a najzanimljivije su i najposjećenije rubrike Novosti i Nacionalni tim. Vijesti se redovito ažuriraju i nema potrebe lutati internetskim bespućima u potrazi za informacijama o nastupima naših gimnastičarki i gimnastičara.

U Novostima, prema riječima Lane Krušnik iz odnosa s javnošću HGS-a, objavljuju se rezultati te

najnoviji događaji i aktivnosti članica, čime je svima omogućeno da brzo dođu do željenih informacija, dok su u rubrici Nacionalni tim predstavljene naše vrhunske natjecateljice i natjecatelji, reprezentativci, što je ljudima uvijek zanimljivo jer mogu doznati neke informacije koje možda i nisu znali.

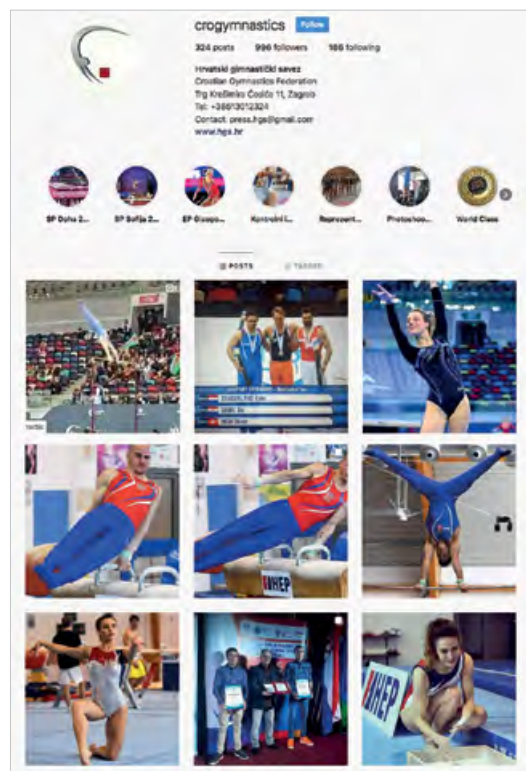
— Rubrika se trenutno redizajnira pa neki od današnjih vrhunskih gimnastičara nedostaju. Malen smo savez, sa samo dvoje zaposlenih, pa se ponekad dogodi da se nešto ne promijeni jer ne stignemo, ali to ne znači da neće biti učinjeno – govori Lana Krušnik.

U planu je još uređenje dijela stranica koji se odnosi na izmjene i dopune važećih dokumenata Saveza, objave informacija vezanih uz buduće aktivnosti u organizaciji Saveza ili krovnih organizacija te aktualnosti iz članica. Na stranicama se radi gotovo svakodnevno s obzirom na to da, zbog velikog broja informacija, svaki dan treba nešto promijeniti ili dopuniti.

— **Vjerni pratitelji to dobro** primjećuju, ponekad i sugeriraju kako nešto učiniti još boljim i kvalitetnijim. Za to je zadužena naša novinarka koja je ujedno i administrativna tajnica – veli Iva Murat-Koić

I društvene mreže svakodnevica su HGS-a, to je većini saveza odličan medij za prezentaciju.

— Danas je teško zamislivo traženje svog mjesta u medijima, na tržištu, među publikom, ako nemaš profil na društvenim mrežama. Stranice @crogymnastics na Facebooku i Instagramu imamo nešto duže od godinu i pol i možemo reći da smo vrlo zadovoljni. Gimnastičarka obitelj možda nije velika poput one nogometne, rukometne ili pak košarkaške, ali u nešto više od godinu i pol na našim se društvenim mrežama okupio velik broj domaćih, pa i nekih stranih zaljubljenika u ovaj sport. Upravo takav profil zaljubljenika traži našu stalnu prisutnost. Na ovaj način lakše i brže dolazimo do publike, nekad ne prođe ni minuta od događaja, a mi ga već podijelimo. Usto, takav je

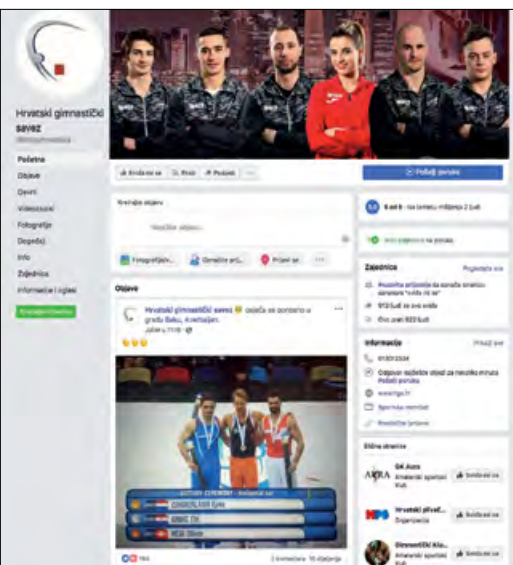

Kombinacija umrežavanja i fotografija: profil HGS-a na Instagramu

oblik komunikacije neposredniji i prisniji nego što je to slučaj s mrežnim stranicama – govori nam Lana Krušnik.

Savez je, doznajemo, dobio znatan broj pohvala za rad na društvenim mrežama – ljudima se sviđa ta prisnost, podjela emocija, osjećaj uzbuđenosti kod ostvarivanja vrhunskih rezultata, ali i informativnost sadržaja.

— Pohvale su stigle i od struke i od roditelja pa zbog popularnosti tih profila imamo još veću pomoć naših klubova, trenera, gimnastičara: i sami nam šalju sadržaje koje mi uklapamo u društvene mreže. Posebna su skupina korisnika djeca koja vole stranice HGS-a. Dok je Facebook mreža za nešto starije – gimnastičare seniore, više gimnastičare, trenere, suce, roditelje mladih gimnastičara... — Instagram je upravo platforma koja, osim spomenutih, okuplja i velik broj mladih, posebno djece koja su se počela baviti gimnastikom ili to tek planiraju. Oni žele vidjeti svoju najdražu gimnastičarku ili gimnastičara, žele znati gdje se sada natječu, kako tre-

Gdje su, što rade i s kakvim uspjehom može se provjeriti i na Facebooku

FERAVINO

1 · 8 · 0 · 4

FRANCESCA & GRASECCO

Pjenušavo vino

ŠPORT NA INTERNETU > hgs.hr <

Ana Đerek

„Kad je riječ o popularnosti gimnastike i interesu djece, u posljednjih desetak godina, otkako naši predstavnici bilježe vrhunske rezultate, postignut je intenzivan napredak“

niraju, kakav je dres gimnastičarka odjenula. To su možda sitnice, ali djeci puno znače — kaže Krušnik.

Profilima na Facebooku i Instagramu posvećuje se nešto više vremena i pozornosti, s razlogom. Otkako je Savez na društvenim mrežama, govore nam naše sugovornice, radi se više priloga i reportaža o gimnastici, športaši češće gostuju u raznim emisijama, traže ih radi intervjua...

— **To možemo, među ostalim, zahvaliti i tome što** nas novinari kontaktiraju kada im se nešto na našim ili profilima samih gimnastičara učini zanimljivim.

Zahvaljujući postignutim rezultatima i modernim medijima gimnastika je, dakle, doživjela promociju kakvu ovaj lijepi, bazni šport i zaslužuje.

— Kao rezultat svega navedenog, nakon niza godina pobuđen je i interes sponzora, koji se žele uključiti u aktivnosti Saveza i praćenje vrhunskih gimnastičara, a mi njih zauzvrat promoviramo na svojim stranicama i društvenim mrežama. To je dobitna kombinacija — zaključuje Iva Murat-Koić. ♦

Promotion recipe: great results and modern media

The Croatian Gymnastics Federation has a very up-to-date website hgs.hr, but it goes a step further, turning more and more to its profiles on Facebook and Instagram. Thanks to the achieved results and the modern media, gymnastics experiences the promotion it deserves, recognized by the sponsors as well.

The Federation has 52 members: 36 members engaged in sports and 16 in rhythmic gymnastics. In the last 10 years, since the Croatian gymnastics recorded great results on a global scale, the popularity of this sport is growing. Therefore, the number of male and female gymnasts – members of the Federation doubled -there are more than 5,000 involved in sports and rhythmic gymnastics programs – from recreational up to top ones.

On the HGS website, the most interesting sections are News and National Team. The plan is to further regulate a part of the pages related to the amendments to the valid documents of the Federation, publication of information related to future activities organized by the Federation or umbrella organizations and news from members.

The Federation has profiles on social networks Facebook and Instagram @crogymnastics for more than a year and a half and devotes more time and attention to them, because in an indirect way they have brought more TV features and gymnastics reports, the athletes are more often participating in various shows, asked for interviews... All this has spurred the interest of sponsors, who want to get involved in Federation's activities and monitoring of top gymnasts.

Marijana Mikašinović

Croatia Airlines - lagano do cilja!

J.Škof

Odaberite Croatia Airlines za svoja putovanja!

Dugogodišnji partner Hrvatskog olimpijskog odbora nudi vam modernu flotu, pažljivo sastavljen red letenja i izvršnu uslugu na letu.

Posjetite našu web stranicu i kupite kartu!

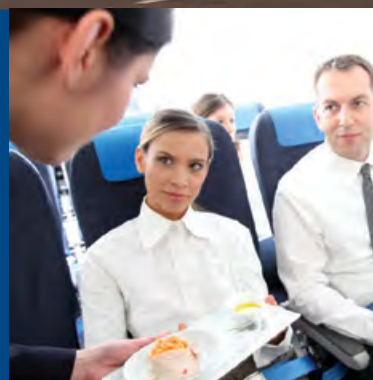
072 500 505, +385 1 6676 555

croatiaairlines.hr

A STAR ALLIANCE MEMBER

 CROATIA AIRLINES

Službeni prijevoznik olimpijaca

RUSIJA NAŠIH SNOVA: Kako smo Hrvatsku učinili najsretnijom zemljom na svijetu

Autor: **Zlatko Dalić / napisao: Dražen Antolić**

Godina i mjesto izdavanja: **2018., Zagreb**

Stranica: **176**

Format: **13 x 19,5 cm**

Uvez: **meki**

Izdavač: **Sportske novosti d.d.**

Oblikovanje i priprema za tisak:

Tipometar d.o.o., Tomislav Botić i Petar Raguz

Tisak: **Vjesnik d.d., Zagreb**

Dostupnost: **knjižnice i knjižare diljem RH**

Cijena: **49,00 kn**

Oduvijek sam sanjao da ću voditi Hrvatsku i učiniti s njom nešto "veliko". Bio je to Dalićev san koji je pretočio u stvarnost, ne samo za sebe već i za cijelu Hrvatsku.

Najbolji sažetak knjige, koliko poetskog toliko i istinitog naslova, "Rusija naših snova: kako smo Hrvatsku učinili najsretnijom zemljom na svijetu" dao je glavni urednik Sportskih novosti, nakladnika ove knjige – Mario Zorko, jedan od inicijatora njezina nastanka: „Dalićeva knjiga nije samo nogometni triler ili drama u sedam ruskih činova, ili, ne daj Bože, intimno razotkrivanje 'gole istine', nego je na kraju ispala

nešto puno više, motivacijska knjiga o uspjehu i životni udžbenik nakon kojega možemo postati bolji i uspješniji ljudi.

Dalić se nije sramio otkriti da se prije donošenja svih bitnih odluka konzultira s igračima, s ljudima kojima vjeruje, da traži savjete od iskusnijih, iskaže poštovanje starijima, poslušava veterane Ćiru Blaževića, Zorislava Srebića, Branka Ivankovića, što se danas lako ignorira i omalovažava, a onda u miru povuče potez i jasno ga komunicira u pravom

trenutku i na pravom mjestu.

(...) svakim svojim postupkom Dalić otkriva metode i tajne uspjeha vrhunskih menadžera: saslušaj i poštuju svakoga, motiviraj ljude i objasni im ciljeve, okruži se kompetentnima, stalno uči, ispravljaj pogreške, razluči bitno od nebitnoga, prihvati izazov, kontroliraj rizik, preuzmi odgovornost, ne stvaraj nepotreban pritisak.“

Knjiga "Rusija naši snova" koncipirana je kao dnevnik, sjećanja izbornika koji je od prvog izborničkog dana težio zajedništvu i pozitivnom ozračju, a pozitivnim nabojem je obojio i ovo štivo kojem pretihode uvodne riječi Marija Zorka te autora teksta Dražena Antolića i legendarnog trenera Miroslava Ćire Blaževića.

Kroz devet poglavlja – *Bože, zašto ja, čime sam to zavrijedio?; Ne snalazim se, ne stavljajte me; Izborničke, ne tresi se; Prebit ćemo ih, šefe; Dečki, ja ću pucati posljednji; Nikad ne sumnjajte u mene i Pazi, sagni se, lezi, drž' ga* – Zlatko Dalić ne iznosi samo sjećanja o putu od sumnji i marginaliziranja do najvećeg uspjeha hrvatskog nogometa, već otkriva i svoj karakter, osobnost i karizmu kojima je ujedinio najprije momčad i stožer koje je (pred)vodio k svjetskom uspjehu, a potom i cijelu Hrvatsku koja je prvih dana ljeta disala kao jedno, utjelovivši sve ono što bi moglo biti kada bi sindrom hrvatske nogometne reprezentacije iz 2018. zahvatio sve sfere države i društva.

Ispričao je priču o uspjehu sa stajališta trenera koji zna da se iza „probat ću“ uspjeh ne krije, trenera koji zna da u sportu nema „probavanja“, „pokušavanja“, „možda“ i „ako“. Trenera kojemu su jedini odgovori koje želi čuti: „Mogu“ i „Jesam“. Trenera koji je, kako je to lijepo rekao Miroslav Ćiro Blažević, razbudio hrvatsku mladost koja je dobila uzor koji vrijedi slijediti.

NAJBOLJI VODIČ ZA TRČANJE I MARATON: Kako trčati brže, dalje i pametnije

Autori: **Glen Thurgood, Gareth Sapstead, Chris Stankiewicz**

Godina i mjesto izdavanja: **2015., Zagreb**

Stranica: **192**

Format: **20 x 23,5 cm**

Uvez: **meki**

Izdavač: **Mozaik knjiga, Zagreb**

Oblikovanje i priprema za tisak: **Mozaik knjiga, Zagreb**

Tisak: **TBB, Slovačka**

Dostupnost: **knjižnice i knjižare diljem RH**

Cijena: **149,00 kuna**

Dolazak proljeća idealno je vrijeme za napuštanje zatvorenih prostora i početak tjelesne aktivnosti na otvorenom, a samim time i za predstavljanje još jedne knjige o trčanju.

"Najbolji vodič za trčanje i maraton" uistinu je, ako ne najbolji, onda najpregledniji vodič trkačima početnicima i svima onima koji već trče, ali žele osmisliti osobni plan treninga s ciljem sudjelovanja na dugoprugaškoj, polumaratonskoj ili maratonskoj utrci. Knjiga je usmjerena na uspjeh baziran na savjetima o opremi, treningu snage, brzine i izdržljivosti te prehrani, motivaciji i taktici utrke.

Ovaj bogato ilustriran i pregledan vodič za trkače, podijeljen je u

šest cjelina – *Laboratorij trčanja, Priprema za trčanje, Planiranje treninga, Izgradite snagu, Utrka i Nužna briga o tijelu* – koje obrađuju različite teme namijenjene onima koji tek žele početi s trčanjem i onima koji rekreativno trčanje žele podići na višu razinu.

Knjiga čitatelja – trkača podsjeća da je tijelo najvažniji dio „opreme“ kojom trkač raspolaže te ga upućuje u osnove rada organizma i razumijevanje kretanja pri trčanju.

Imajući na umu da je trčanje vježba pod opterećenjem koja uključuje cijelo tijelo i zahtijeva snagu, koordinaciju i dobru srčano-žilnu spremnost, knjiga sadrži pregledne anatomske dijagrame koji prikazuju mišiće, kosti i ligamente, nudeći ilustrativni pogled u fizionomiju trkača te pritom donosi i biomehaničke analize kretanja u trčanju koje pokazuju kako poboljšati način trčanja i izbjeći uobičajene pogreške.

Čitatelja knjiga upućuje kako se pripremiti za trčanje – od odabira odjeće i obuće, osnova prehrane i nadomještanja tekućine, zagrijavanja i hlađenja, istezanja te vježbi tehnike i planiranja treninga: od pravila dobrog treninga, preko planiranja i napredovanja u treningu i vođenja dnevnika treninga, do programa treninga za utrke na 5 kilometara, 10 kilometara, polumaraton i maraton, programa oporavka tijela poslije utrke, ali i važnosti snage i izdržljivosti te povećanja brzine.

Kada je o snazi i izdržljivosti riječ, knjiga, u bogato ilustriranom poglavlju, prezentira vježbe za snagu i stabilnost nudeći sistematiziran, jasan i dobro objašnjen pregled osnovnog treninga mišića trupa te trening izdržljivosti za trkače početnike, prosječne i napredne, kroz vježbe vlastitom težinom i s utezima.

Svima onima koji misle da je naporan trening neposredno prije utrke dobra priprema, knjiga ukazuje na nužnost smanjenja opterećenja na treningu dva do tri tjedna prije utrke te na važnost psihološkog pristupa utrci, ali i nužnosti odmora i sna.

Vodič upućuje i u tajne optimalne prehrane i hidratacije prije utrke, na taktiku na dan utrke, a podsjećajući da je briga o tijelu važna savjetuje kako izbjeći ozljeđivanje i kako se nositi s uobičajenim problemima i ozljedama ako do njih dođe.

20 godina golfa na 4 rijeke

Autor: **Marijan Bakić**

Recenzenti: **Želimir Feitl i Božidar Brajković**

Godina i mjesto izdavanja: **2018., Karlovac**

Stranica: **76** Format: **15 x 21 cm** Uvez: **meki**

Izdavač: **Golf klub „Četiri rijeke“ Karlovac**

Oblikovanje i priprema za tisak: **Tiskara Pečarić – Radočaj, Karlovac**

Tisak: **Tiskara Pečarić – Radočaj, Karlovac**

Dostupnost i info: **Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, znanstvene i sveučilišne knjižnice Osijek, Pula, Split i Zadar, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić, Karlovac, knjižnica Hrvatskog olimpijskog odbora, info: Golf klub „Četiri rijeke“ Karlovac, Vrbanićev perivoj, 47 000 Karlovac, e-mail: gk4rijeke@gmail.com, FB stranica Golf kluba 4 rijeke**
Cijena: **prigodno izdanje**

O bimum nevelika knjiga (60 kartica teksta, 57 fotografija, 8 faksimila te 154 imena sudionika raznih natjecanja i događaja) sjećanjima je bogata retrospektiva koja čitatelja vodi od početaka golfa u svijetu, Hrvatskoj i Karlovcu do današnjice koja još uvijek golf percipira elitističkim športom.

Iako golf u Hrvatskoj okuplja nešto manje od tisuću igračica i igrača, u svijetu je situacija značajno drugačija. Omiljena je razbibriga milijuna ljudi treće dobi, njime se amaterski ili profesionalno bavi više od 60 milijuna ljudi, a prema Forbesovoj listi 500 američkih top menadžera, velik dio njih pasionirani su igrači golfa.

Golf je bio i drevna rasonoda škotskih ovčara. Službena pravila i klubove dobio je krajem 19. stoljeća, a u Americi je davno postao pučkim športom. Američki golf savez osnovan je 1894. godine.

I hrvatska povijest golfa bilježi ranu aktivnost. Dokumenti pokazuju da se u Hrvatskoj prije I. svjetskog rata golf igrao u Ičićima, Zagrebu i na Brijunima, no nakon 1930. zamire. Do početka devedesetih godina 20. stoljeća

Hrvatska je na Brijunima imala tek jedno igralište s devet rupa.

U zadnjoj dekadi prošlog stoljeća, točnije 1992., osnovan je Hrvatski golf savez, a 1998. otvoreno je u Dolini kardinala golf igralište za koje se veže ekspanzija golferske igre u Karlovcu. Ono nije preživjelo ekonomsku krizu te Hrvatska, u kojoj trenutno djeluje dvadesetak klubova, danas ima dva igrališta s 18 rupa – u zagrebačkom naselju Blato i u Crvenom Vrh kod Umaga.

Prvo pokazivanje golfa u Karlovcu održano je 31. srpnja 1997., a osnivačka skupština prvog golf kluba u Karlovcu i Karlovačkoj županiji 28. siječnja 1998. Za predsjednika prvog karlovačkog golf kluba "Četiri rijeke" izabran je Željko Mikić.

Prvi tečajevi održani su pod balonom teniskog kluba Karlovac, a u svibnju 2000. članovi golf kluba "Četiri rijeke" (kojih je tada bilo više od 70), počeli su trenirati na otvorenom golf vježbalištu u Arboretumu. U proljeće 1998. Golf klub "Četiri rijeke" primljen je u članstvo Hrvatskog golf saveza, a od travnja iste godine Karlovčani su uključeni u prvenstvo Hrvatske, u konkurenciju 11 momčadi koje su se tada natjecale.

U jesen 1998. u Dolini kardinala održan je prvi turnir za profesionalce i amatere. Karlovački golf klub je godinu kasnije organizirao Školu golfa za mlade, stvorivši time perspektivnu ekipu mladih karlovačkih golfera.

Najistaknutiji predstavnici karlovačkih golfera u proteklih dvadeset godina su profesionalni trener golfa Marin Štrahan te Božidar Brajković i Želimir Feitl, aktualni predsjednik KŠZ i ZŠKŽ. Najistaknutija igračica jest Matea Brajković. Uz njih, kroz poglavlja *Kronologija iz arhive kluba*, *Najuspješniji pojedinci kluba* i *Ostale aktivnosti kluba*, autor čitatelja upoznaje sa svim činjenicama i osobama koje su ostavile trag u karlovačkoj golferskoj povijesti.

Dokumentarni film

USTANITE PODRAVCI: Naša priča

Autor: **Matej Perkov**

Godina i mjesto izdavanja: **2018., Koprivnica/Zagreb**

Format: **DVD video**

Režija i produkcija: **Matej Perkov**

Izdavač: **vlastita naklada autora**

Dostupnost: **Knjižnica Hrvatskog olimpijskog odbora i Rukometni klub Podravka Vegeta**

Cijena: **prigodno izdanje**

"Ustanite Podravci" pregled je povijesti rukometnog kluba Podravka iz Koprivnice od osnutka 1955. do 2018. Sjećanje je to, iz vizure navijača, na više od šezdeset godina klupske povijesti. Na ljude koji su bili i kojih više nema, na grad koji je živio za svoj rukometni klub, na navijače različitih generacija od kojih su neki vrijedni svjedoci i čuvari riznice sjećanja i arhivske građe ustupljene redatelju ovog filma.

Njihovim sjećanjima na vlastito vrijeme sraslo s vremenom podravskog rukometa film i započinje, a glasovi navijača prožimaju cijeli film i nude mogućnost komparacije različitih razdoblja djelovanja kluba.

Svojim sugovornicima - Vinkom Zemberom, utemeljiteljem ženskog rukometa u Koprivnici, jednim od prvih navijača kluba Stankom Orlovićem te igračicama Anom Samardžijom i Biserkom Tomašekom, dvostrukim državnim prvakinja (1965./1966. i 1966./1967.) i nositeljicama srebrne medalje sa SP u Dortmundu 1964. – autor nas vraća u početke kopriwničkog rukometa. U razdoblje između 1955. i 1975. kada je rukomet bio odgojna disciplina i prijateljstvo, a svaka utakmica velika i važna i, sukladno tome, odigrana pred dupkom punim gledalištem prvih rukometnih navijača, koji su već 1966. u šest autobusa za svojim klubom stigli na četvrtfinale Kupa europskih prvaka.

Kadrovima navijačkog zanosa autor nas odvodi u *Lude osamdesete* i vrijeme osnivanja navijačke sekcije rukometnog kluba Podravka (1982.), a *Ratnim devedesetima* svjedoči o jakom nacionalnom naboju s tribina, danima ponosa na svoj klub i medijski zapaženu „jaku navijačku scenu u Koprivnici“. Taj dio filma gledatelju nudi brojne kadrove s utakmica, usijanu atmosferu prvog Podravkina finala Lige prvaka 1995., a potom i naslova prvakinja 1996. te izjave vedeta kopriwničkog rukometa, njihova trenera i suparnica.

Novi klinci u novom tisućljeću prikazuju razdoblje od zamiranja organiziranog navijanja, preko pokušaja obnavljanja navijačke kulture grada osnivanjem Red Roostersa (2002.), do vremena navijačkih koreografija s tribina i murala na oronulim gradskim zidovima.

Svjedočanstvo je novog rukometnog vrhunca, finala EHF kupa s Ferencvarosem, izmaklog naslova prvakinja i atmosfere koja je na svom vrhuncu bila usporediva s onom iz 1995. i 1996., ali i tamne strane navijanja.

Posljednji dio filma - *Nova dvorana* - rezerviran je za novo vrijeme u kojem se klub izborio za opstanak i novu dvoranu u sklopu gimnazije. No, s novom dvoranom izgubio se žar starih navijača koji su unisoni u tvrdnji da se „onaj zvuk, onaj huk, u novoj dvorani ne može doživjeti“.

Unatoč tehničkim nedostacima i malom budžetu, nedotjeranosti snimka iz ruke, film je vrijedan dokument uspješnog kluba, svjedočanstvo ljudi koji su taj uspjeh stvarali i/ili u njemu participirali, svjedočanstvo snažne športske emocije te dragocjen arhivski materijal za neko buduće dokumentarno oživotvorenje rukometnog podravskog sna.

Milanu Neraliću u znak sjećanja na zasluge

Povodom 101. obljetnice smrti Milana Neralića koji je osvojio brončanu medalju na OI u Parizu 1900. godine, na rodnoj kući u Slunju, ispod spomen-ploče postavljen je 17. veljače lovorov vijenac u znak sjećanja na ovaj povijesni uspjeh hrvatskog športaša. Svečano obilježavanju u ime hrvatske olimpijske obitelji pridružila se dopredsjednica Hrvatskog olimpijskog odbora Sanda Čorak.

Njegovanju uspomene na taj uspjeh Hrvatske (koja je tada bila u sastavu Austro-Ugarske), pomogla je i Hrvatska pošta koja je uz 100. obljetnicu Neralićeve smrti 2018. godine,

izdala prigodnu dopisnicu s njegovim likom na žigu. U sklopu sportskih aktivnosti manifestacije Dani grada Slunja, od 2012. godine u Neralićev spomen u Slunju se održava Kros Milana Neralića, a njegovo ime nosit će i nedavno uspostavljena Nagrada za sportske zajednice i djelatnike na lokalnoj razini. Tradiciju obilježavanja i čuvanja vrijednosti, kojima je zadužio Hrvatsku i rodni grad Slunj, njeguje i klub starodobnih vozila (oldtimera) "Oplen" Slunj.

Prvi naraštaj ragbijaških trenera

U nazočnosti čelnništva Hrvatske olimpijske akademije (HOA) i Hrvatskog ragbi saveza (HRS), u zagrebačkom hotelu Panorama 23. veljače promoviran je prvi naraštaj ragbijaških trenera koji su prošli program stručnog osposobljavanja kojeg su zajedno osmislili i realizirali HOA i HRS.

Program u trajanju od 308 nastavnih sati, podijeljen u četiri cjeline (opći dio programa, I. specijalnost, II. specijalnost i praktična nastava), završilo je 17 polaznika među kojima je i polaznica Željka Butković. Uz nju, to su i Zvonimir Grašić, Miroslav Mandić, Matija Smetko, Tvrtko Zelić, Nik Jurišić, Krešo Slaviček, Antonio Ivanković, Marko Bunić, Zdravko Mijić, Josip Mrzljak, Martin Drdić, Filip Mijić, Luka Marić, Matej Luketić, Pavle Tamburić i Antoan Trbić.

Uvjerena su im uručili članica Upravnog odbora HOA-e Jasenka Wolf-Cvitak i ravnatelj HOA-e Saša Ceraj. Za iznimne zasluge pri realizaciji ovog programa, zahvalnicu Hrvatskom ragbijskom savezu uručio je član Upravnog odbora HOA-e Marijan Klanac.

Svečano otvorena Knjižnica Hrvatskog olimpijskog odbora

U nazočnosti brojnih uzvanika te čelnika Hrvatskog olimpijskog odbora na prigodnoj je svečanosti 20. ožujka otvorena Knjižnica Hrvatskog olimpijskog odbora. Za početak u svom fundusu ima 1882 primjeraka sportske knjižne građe, 1030 jedinstvenih naslova, 919 primjeraka serijskih publikacija, 255 vlastitih izdanja HOO-a, 81 primjerak sportskih biografija te brojne audio i video zapise, što sve ukupno čini jezgru budućeg multimedijskog centra kojeg je u svom uvodnom obraćanju naznačio i predsjednik HOO-a Zlatko Mateša.

Predsjednik i glavni tajnik HOO-a Zlatko Mateša i Josip Čop zahvalili su

Foto: HINA / Danijel Kesap

voditeljici HOO-ova Odjela za komunikaciju i multimedije Radici Jurkin na inicijativi osnivanja Knjižnice te timu knjižničara koji uz njenu koordinaciju grade projekt i čine da sva knjižnična i multimedijaska građa HOO-a bude javno dostupna i svima na korist.

„Uvjeran sam da su mnogi dionici sustava hrvatskog športa vrlo pohvalno dočekali ideju o knjižnici što su i praktično potvrdili donacijama

Foto: Tajana Obradović

vrijednih knjiga. Oni koji imaju nešto vrijedno ostaviti budućim naraštajima još mogu naći mjesta za to na policama ove knjižnice”, rekao je glavni tajnik Čop pozivajući sve da se odazovu stvaranju nove vrijednosti hrvatskog športa.

„Sloganom 'Znanjem do sportske izvrsnosti' htjeli smo naglasiti našu težnju da svako sportsko izdanje u RH bude dostupno i vidljivo, da traganje za sportskom knjigom bude lakše,

te da svaki športaš, sportski dužnosnik ili sportski povjesničar ima prostor i platformu za istraživanje, proučavanje i informiranje i edukaciju”, istaknula je Radica Jurkin i pojasnila da knjižnica ima bogatu građu s Olimpijskih igara, europskih i mediteranskih igara, međunarodnih višešportskih natjecanja mladeži, međunarodnog športa te iz područja olimpijskih ideja, sportske povijesti.

Foto: Ivana Funtek

Predstavljena knjiga „Sportsko pravo“

U Zagrebu je 4. veljače javnosti predstavljen jedinstveni sveučilišni udžbenik "Sportsko pravo" u čijoj su izradi sudjelovali brojni hrvatski pravni stručnjaci, među njima i predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša, a urednički ga potpisuje ugledni splitski pravni stručnjak Hrvoje Kačer.

Ova je knjiga napisana kao nastavak knjige "Uvod u sportsko pravo", koju je Kačer publicirao prije deset godina, i u njoj su objavljeni radovi trideset stručnjaka za pitanja prava koji u svojim radovima donose cjelovit presjek pravnih aspekata koji su sastavnica športa ili su naslonjeni na šport.

Tako su stručno i sustavno obrađene teme kao što su definiranje pravnih osoba u sustavu športa, hijerarhija pravnih propisa, državljanstvo športaša, pravni položaj maloljetnika i zaštita športaša, oporezivanje, doping te športsko kaznenog i prekršajno pravo.

U fundusu je građa iz ukupno 33 sporta, prigodna i periodična izdanja nacionalnih sportskih saveza, županijskih zajednica, društava i klubova, brojnih autora, a tu su i multimedijски formati koji će biti dostupni javnosti.

Svečanom otvorenju nazočio je i bivši europski gimnastički prvak (2015.), danas doktor kinezioloških znanosti Marijo Možnik čija su istraživanja sportske građe u HOO-u imala utjecaj na ideju o stvaranju ove knjižnice. Možnik je izrazio zadovoljstvo što će uz dobro opremljenu knjižnicu na Kineziološkom fakultetu, postojati još jedna športska knjižnica u kojoj će svaki autor, izdavač ili športski savez imati zajamčeno mjesto za svoja izdanja.

Svečano otvaranje knjiž-

nice bila je prigoda da HOO i Hrvatski športski muzej potpišu sporazum o budućoj suradnji na području knjižnične i muzejske građe iz športa i olimpiзма, a potpisali su ga glavni tajnik HOO-a Josip Čop i ravnateljica Hrvatskog športskog muzeja Danira Bilić koja je najavila intenzivniju suradnju, posebice u području obrade i trajnog čuvanja predmeta iz bogate olimpijske povijesti hrvatskog športa.

Voditeljica knjižnice Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Marijana Briški Gudelj na kraju je svečanosti simbolično podarila Radici Jurkin nekoliko knjiga iz fundusa tamošnje knjižnice, navijajući time uspostavu suradnje između dviju sportskih knjižnica.

Catherine L. Pitre Presented the Practice of Resolving Disputes in Sports

The Head of Case Management at the Sport Resolution Center in the United Kingdom Catherine L. Pitre visited on 1 March the newly established Croatian Center for Sports Rights at the Croatian Olympic Committee, led by the Secretary Petra Pocrnić Perica. On this occasion, this experienced British lawyer presented the practice of her country (but also the Canadian in which she also participated) in resolving sports disputes that could be very useful in Croatia to all who make decisions in that field.

This workshop is a continuation of a successful Anti-Doping Regulatory Workshop held in November last year as part of the international cooperation of the centers of both countries.

The Croatian NOC's Center for Sports Rights, which has been active since January 2018, takes care of solving sports disputes (decisions of sports associations, arbitration agreements, breaches of fundamental principles of Olympism, violations of the Croatian NOC's internal acts, etc.), scientific contribution and research in sports law, education on the procedures for protecting the rights of athletes and other participants in sports and prevention of disputes.

To achieve this, the Center intensified its cooperation with the academic community in Croatia, as evidenced by the lecture given to the students of the fifth year of the Faculty of Law, University of Zagreb in January this year as part of the Sports Law Course, organized on the topic of international and national sports disputes resolution, current sports issues and problems of sport-arbitration practice.

Vienna Seminary "ALL IN: Towards Gender Balance in Sport"

Within the project entitled "ALL IN: Towards Gender Balance in Sport", the European Commission and the Council of Europe organized a three-day seminary in Vienna from 28 to 30 January 2019 to provide the participants with additional knowledge on gender equality in sport, shaping of policies and strategies based on statistical data, with instructions for collecting information on the position of women in the national sport system.

The representatives of Austria, Croatia, Czech Republic, Greece, Israel, Portugal and Spain participated in the seminary and the NOC was represented by the European Union Programs; Funds and EU Program Coordinator Alma Papić, who will conduct a survey in Croatia on the representation of women in Olympic sports by using the same methodology as in all other countries.

The results will allow a comparative analysis of the status of women in sports in these countries and - as Alma Papić emphasized - the cooperation of Croatian sports federations of Olympic sports in this research is extremely important

Japanese-Croatian presentation of preparations for Tokyo Olympics

Organized by the Croatian-Japanese Cultural and Economic Society (HJKGD) in cooperation with the Japanese Embassy in Croatia and the Croatian NOC, a panel presentation of Tokyo Olympics 2020 was held at Zagreb's Westin Hotel on March 5. Croatian athletes, coaches and officials who presented the plans and expectations for the Olympics to be held in the capital of Japan, which once hosted the Games (1964)

Stressing that sport is an important part of Japanese culture, Japanese Ambassador to Croatia H. E. Keiji Takiguchi, welcomed the Croatian athletes and all the members of the Olympic delegation,

Recenzenti knjige su stručnjaci s Pravnih fakulteta u Osijeku (Vlado Belaj) i Splitu (Vesna Barić Punda), te s Veleučilišta Nikola Tesla u Gospiću i Sveučilišta Libertas u Zagrebu (Zlatko Česić).

Na svečanosti predstavljanja knjige u hotelu Panorama sudjelovali su dekan splitskog Pravnog fakulteta Mirko Klarić, bivši ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac te autor dizajnerskog rješenja knjige, športaš i pravnik Agron Preteni.

Britanka Catherine L. Pitre predstavila praksu rješavanja sporova u sportu

Catherine L. Pitre
& Petra Pocrnić Perica

Voditeljica arbitražnih poslova Centra za rješavanje sporova u sportu Velike Britanije Catherine L. Pitre posjetila je 1. ožujka novootvoreni hrvatski Centar za prava u sportu pri Hrvatskom olimpijskom odboru kojeg vodi tajnica Petra Pocrnić Perica.

Tom je prigodom ova iskusna britanska pravica predstavila praksu svoje zemlje (ali i kanadsku u kojoj je također sudjelovala), u rješavanju sporova u sportu, koja bi mogla biti itekako korisna u Hrvatskoj svima koji donose odluke iz tog područja.

Ova je radionica nastavak uspješne radionice o antidopinškoj regulativi održanoj u studenome prošle godine kao dijela međunarodne suradnje centara obiju zemalja.

Centar za prava u sportu pri HOO-u koji djeluje od siječnja 2018. skrbi o rješavanju sporova u sportu (odluke sportskih udruga, ugovori o arbitraži, povrede temeljnih načela olimpizma, povrede internih akata HOO-a i sl.), o znanstvenom doprinosu i istraživanju u sportskom pravu, edukaciji u postupcima zaštite prava športaša i drugih sudionika u sportu te prevenciji sporova.

Da bi u tome uspjeli u potpunosti, Centar je intenzivirao suradnju s akademskom zajednicom u Hrvatskoj, o čemu svjedoči predavanje studentima pete godine Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u siječnju ove godine u sklopu kolegija Sportsko pravo, kada je prezentirana tema o međunarodnom i nacionalnom rješavanju sporova u sportu te aktualna pitanja i problemi sportsko-arbitražne prakse.

Bečki seminar “SVI ZA - ravnopravnost spolova u sportu“

U sklopu projekta pod sloganom “SVI ZA - ravnopravnost spolova u sportu” Europska komisija i Vijeće Europe organizirali su od 28. do 30. siječnja 2019. u Beču trodnevni seminar kako bi sudionici stekli dodatna znanja na temu ravnopravnosti spolova u spor-

tu, oblikovanja politike i strategije na temelju statističkih podataka, uz upute za prikupljanje podataka o položaju žena u nacionalnom sustavu športa.

Sudjelovali su predstavnici Austrije, Hrvatske, Češke, Grčke, Izraela, Portugala i Španjolske, a Hrvatski olimpijski odbor predstavljala je koordinatorica za fondove i programe Europske unije Alma Papić, koja će u Hrvatskoj provesti istraživanje o zastupljenosti žena u olimpijskim sportovima koristeći istu metodologiju kao i u svim ostalim državama.

Rezultati će omogućiti komparativnu analizu statusa žena u sportu u tim zemljama, a kako je naglasila Alma Papić, iznimno je važna suradnja hrvatskih sportskih saveza olimpijskih sportova u ovom istraživanju.

Čestitke čelnika HOO-a Davoru Šukeru, Boni Bošnjaku i Romeu Deši

Hrvatska olimpijska obitelj s neskrivenim je ponosom dočekala priznanja koja su u prvim mjesecima ove godine dobila čak trojica hrvatskih dužnosnika u njihovim međunarodnim sportskim udruženjima.

Prvu čestitku čelnici HOO-a uputili su predsjedniku Hrvatskog nogometnog saveza Davoru Šukeru koji je u veljači na 43. kongresu Europske nogometne federacije (UEFA) u Rimu dobio novi četverogodišnji mandat u Izvršnom odboru UEFA-e.

Čestitke vodstva HOO-a primio je i predsjednik Hrvatskog boksačkog saveza Bono Bošnjak koji je na izbornom kongresu Europske boksačke federacije u Moskvi ponovno izabran u Izvršni odbor EBF-a, kao i Romeo Deša dugogodišnji dužnosnik svjetske i europske kickboxing federacije koji je na izornoj skupštini u Milanu izabran na dužnost tehničkog direktora Svjetske kickboxing federacije.

Japansko –hrvatska prezentacija priprema za OI u Tokiju 2020.

U organizaciji Hrvatsko-japanskog kulturnog i gospodarskog društva (HJKGD), u suradnji s Veleposlanstvom Japana u Hrvatskoj i Hrvatskim olimpijskim odborom, u zagrebačkome je hotelu Westin, 5. ožujka održana panel prezentacija Olimpijskih igara u Tokiju 2020. Na njoj su sudjelovali hrvatski sportaši, treneri te dužnosnici koji su predstavili planove i očekivanja za Igre u glavnom gradu Japana koji je već jednom bio domaćin Igara (1964.)

Naglašavajući da je sport važan dio japanske kulture,

japanski veleposlanik u Hrvatskoj Nj. E. Keiji Takiguchi, izrazio je dobrodošlicu hrvatskim športašima i svim članovima olimpijskog izaslanstva, vjerujući da će igre u Tokiju (25. 7. - 9. 8.) biti izvanredna prilika za upoznavanje kulture i tradicije Japana, ali i za obnovu vrhunskih sportskih rezultata s prethodnih Igara u Riju koji su, kako je naglasio, nesrazmjerni veličini zemlje kakva je Hrvatska.

O iskustvima na Igrama, kao i pripremama za Tokio govorili su hrvatski olimpijci vaterpolisti Tomislav Paškvalin i Ivan Buljubašić, bivši svjetski prvak u gimnastici Tin Srbić (potencijalni kandidat za Tokio), te olimpijka i paraolimpijka Sanda Paović koja ima velikog iskustva s dobro razvijenim stolnim tenisom u Japanu.

O pripremama športaša-kandidata za Igre govorio je kondicijski trener Pero Kuterovac, a o organizaciji Hrvatske kuće u Tokiju HOO-ov voditelj marketinga Ranko Četković.

U diskusiji su još sudjelovali i predsjednik Hrvatske olimpijske akademije (HOA) i dopredsjednik HJKGD-a Tonči Tadić, ravnatelj HOA-e Saša Ceraj te Boris Sakač, informatički stručnjak koji je sudjelovao na 17 zimskih i ljetnih igara, a među njima i na ZOI 1998. u japanskom Naganu.

„Olimpijski ideali – Dražen Petrović“

Saša Ceraj, ravnatelj Hrvatske olimpijske akademije (HOA) i Biserka Petrović, predsjednica Upravnog odbora Zaklade Dražen Petrović, potpisali su 25. veljače jednogodišnji sporazum o suradnji u provedbi programa „Olimpijski ideali - Dražen Petrović“

HOA već treću godinu zaredom u suradnji s Muzejsko-memorijalnim centrom Dražen Petrović, provodi vrlo kreativan edukativni program za djecu osnovnih i srednjih škola kojim se promoviraju olimpijske vrijednosti i kulturološka dimenzija športa te popularizira i širi olimpijska ideja spajanja športa s kulturom i obrazovanjem kroz osobnost i karijeru osvajača triju olimpijskih medalja, legendarnog košarkaša Dražena Petrovića.

U sklopu programa održavaju se obrazovne radionice, počevši od prikazivanja četiriminutnog filma o spomeniku Draženu Petroviću u Lausanni, preko razgledavanja Muzejsko-memorijalnog centra Dražen Petrović uz stručno vodstvo, te kratko predavanje o životu i djelu Dražena Petrovića, sve do prikladnog promotivnog materijala za sve sudionike tih radionica.

believing that the Tokyo Olympics (July 25th – August 9th) will be a great opportunity to introduce the Japanese culture and traditions, as well as to rebuild top sports results from the previous Olympics in Rio which, as he pointed out, were disproportionate to the size of a country like Croatia.

Croatian water polo players Tomislav Paškvalin and Ivan Buljubašić, former World Champion Tin Srbić (potential candidate for Tokyo) and Olympian and Paralympian Sanda Paović (who has great experience with well-developed table tennis in Japan spoke about their experience at the Olympics as well as about the preparations for Tokyo.

Fitness coach Pero Kuterovac talked about the athletes' preparations for the Tokyo Olympics in this pre-Olympics year and the Croatian NOC's Head of Marketing Ranko Četković spoke about the organization of the Croatian House in Tokyo.

The discussion was also attended by the President of the Croatian Olympic Academy (HOA) and Vice President of the HJKGD Tonči Tadić, HOA's Head Saša Ceraj and Boris Sakač, IT expert who participated in 17 Winter and Summer Olympics, including the Winter Olympics held in 1998 in the Japanese city of Nagano.

Croatian NOC Heads congratulated Davor Šuker, Bono Bošnjak and Romeo Deša

Croatian Olympic Family welcomed- with undisguised pride, the recognitions received that in the first months of this year by as many as three Croatian officials in their international sports associations.

The Croatian NOC Heads sent their first congratulations to the President of the Croatian Football Federation Davor Šuker, who was elected to a new four-year mandate as member of the UEFA's Executive Committee in February at the 43rd Congress of the Union of European Football Associations (UEFA) in Rome.

The next congratulations of the Croatian NOC Heads went to the President of the Croatian Boxing Federation Bono Bošnjak, who was recently re-elected to the EBF's Executive Committee at the Election Congress of the European Boxing Federation in Moscow and to a long-time official of the European and World Kickboxing Federation Romeo Deša, who was elected - at the Electoral Assembly held in Milan - to the position of Technical Director of the World Kickboxing Federation.

„Olympic ideals – Dražen Petrović“

Head of the Croatian Olympic Academy (HOA) Saša Ceraj and President of the Board of the Foundation Dražen Petrović Biserka Petrović, signed on 25 February a one-year agreement on cooperation in the implementation of the program "Olympic Ideals - Dražen Petrović"

For third year in a row, the Croatian Olympic Academy - in cooperation with the Museum-Memorial Center Dražen Petrović - carries out a very creative educational program for elementary and high school children that promotes the Olympic values and cultural dimension of sports and popularizes and spreads the Olympic idea of linking sports with culture and education through personality and career of winner of three Olympic medals, the legendary basketball player Dražen Petrović.

As part of the program, educational workshops are held, starting with the presentation of the four-minute movie about the Dražen Petrović's monument in Lausanne, over the visit to the Museum-Memorial Center Dražen Petrović with expert guidance and a short lecture on the life and work of Dražen Petrović, up to the appropriate promotional material for all participants of these workshops.

FAIR PLAY POVELJA ZA MLADE

*Trebam znati prihvatiti znanje i odluke sudaca.
(Međunarodni fair play odbor)*

”

ZA RODITELJE

NIKAD SE NE PODSMJEHUJEM
I NE VIČEM NA DIJETE
AKO POGRIJEŠI

”

ZA ŠPORTAŠE

PRIZNAM SVOJE POGREŠKE
I NEPRAVILNOSTI

”

ZA TRENERE

BRINEM SE ZA SIGURNOST
NA TRENINGU I KORISTIM
METODE RADA PRIMJERENE
DOBI DJECE

”

ZA ORGANIZATORE

SVOJ DJECI, SUDIONICIMA
NATJECANJA, PODIJELIM JEDNAKE
NAGRADE I PRIZNANJA

An orange Audi Q3 is parked on a city street at night. In the background, a modern building with a colorful, pixelated facade displays the Audi logo and the text "ŽIVOT NEMA START / STOP GUMB" in large, glowing letters. The building's facade is composed of many small, square panels in various colors like blue, green, and purple.

ŽIVOT NEMA
START / STOP GUMB

Novi Audi Q3.

U pravom trenutku.

Najbolje stvari u životu događaju se bez upozorenja, bez čekanja i propitkivanja je li sada najbolji trenutak. I želite ih iskusiti sve. Zato novi Audi Q3 pruža mogućnost izbora najnovije tehnologije i najnaprednijih sustava potpore. Krenite! Ništa ne može zaustaviti vaš život.

Više informacija doznajte na www.audi.hr ili kod ovlaštenog Audi partnera:

OSIJEK: AutoZubak, Martina Divalta 326, tel.: 031/ 562 310 | **RIJEKA:** Porsche Inter Auto Rijeka, Škurinjska cesta 2c, tel.: 051/ 208 270 | **SPLIT:** Audi centar Split, Kralja Držislava 51, tel.: 021/ 682 200 | **ZADAR:** Auto Hrvatska Automobili, F. Lisice 85, tel.: 023/ 344 815 | **ZAGREB:** AutoZubak, Ljudevita Posavskog 7a, Sesvete, tel.: 01/ 2030 200 | **Porsche Inter Auto Jankomir,** Velimira Škorpika 21-23, tel.: 01/ 5501 900

Kombinirana potrošnja goriva: 4,7 - 7,6 l/100 km. Kombinirana potrošnja CO₂ emisija: 123 - 173 g/km. Slika je simbolična.

Audi Napredak kroz tehniku

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr

Puna avantura

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.

HRVATSKA
Puna života

PHOTO BY JOŠKO FABRIS

PHOTO BY ZORAN JELIČA